

Försvarsmaktens budgetunderlag för 2022

1.	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	2
2.	FÖRSLAG TILL VERKSAMHET	4
2.1.	UPPBYGGNAD AV KRIGSORGANISATIONEN OCH BEREDSKAP	4
2.2.	INTERNATIONELLA MILITÄRA INSATSER	17
2.3.	FREDSFRÄMJANDE VERKSAMHET M.M.	21
2.4.	UTVECKLING.....	22
2.5.	ÖVRIG DIMENSIONERANDE VERKSAMHET	24
2.6.	UTVECKLING AV TOTALFÖRSVARET	24
2.7.	STÖD TILL SAMHÄLLET	25
2.8.	PERSONLFÖRSÖRJNING	26
2.9.	MATERIELFÖRSÖRJNING	31
2.10.	INFRASTRUKTURFÖRSÖRJNING	35
2.11.	GRUNDORGANISATION	37
3.	OPERATIV BEDÖMNING	41
4.	FÖRSLAG TILL FINANSIERING	43
4.1.	FÖRSLAG TILL ANSLAGSFINANSIERING	43
4.2.	ÖVERVÄGANDEN KRING ANSLAGSFÖRDELNING	44
4.3.	AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER	45
4.4.	ÖVRIG FINANSIELL STYRNING	47
5.	FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRAD STYRNING.....	50
5.1.	STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV FÖRSVARSMAKTENS TILLVÄXT	50
5.2.	STYRNING AV SAMHÄLLSINVESTERINGAR	51
5.3.	PRISUTVECKLING OCH OMRÄKNING AV ANSLAG	51
6.	RÄTTSLIGA FÖRSLAG	54
6.1.	RÄTTSLIGA FÖRÄNDRINGAR FÖR ATT MÖJLIGGÖRA TILLVÄXT OCH ÖKA DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN ..	54
6.2.	FÖRSLAG TILL ÄNDRING I FÖRORDNINGEN MED INSTRUKTION FÖR FÖRSVARSMAKTEN	55
7.	RISKER.....	57

1. Planeringsförutsättningar

Sedan maj 2019, då Försvarsberedningen lämnade slutrapporten Värnkraft¹, har Försvarsmakten arbetat kontinuerligt med att lämna underlag kring utvecklingen av det militära försvaret för perioden 2021–2030. Arbetet har inkluderat såväl myndighetens rekommendation kring övergripande balans och takt i utvecklingen av det militära försvaret, som att kostnadsuppskatta och pröva genomförbarheten i specifika politiska förslag. Osäkerheterna kring den långsiktiga inriktningen har under denna period varit betydande och myndigheten har avdelat en stor del av tillgängliga planeringsresurser för att bereda olika handlingsalternativ för regeringens ställningstagande, ofta under korta tidsförhållanden.

Riksdagens och regeringens beslut i december 2020 innebär att det nu finns en långsiktig inriktning för vad Försvarsmakten ska uppnå i perioden 2021–2030. Samtidigt ska det poängteras att delar av de inriktningar som beslutats inte har beretts av Försvarsmakten eller övriga berörda myndigheter som grund för regeringens och riksdagens ställningstagande. Föreliggande budgetunderlag är därmed första gången Försvarsmakten ges möjlighet att bedöma genomförbarheten av helheten i den beslutade inriktningen.

Den senast redovisade planeringen till regeringen utgörs av det kompletterande budgetunderlaget för 2021 som överlämnades till regeringen den 17 juli 2020.² Redovisningen genomfördes i enlighet med regeringens uppdrag om att Försvarsmakten skulle inkomma med kompletterande budgetunderlag för 2021.³ Av regeringens uppdrag framgick ett antal inriktningar, bl.a. att ytterligare regementen skulle inrättas samt att delar av krigsorganisationens utveckling skulle tidigareläggas. Av uppdraget framgick även ekonomiska planeringsförutsättningar.

Försvarsmaktens samlade bedömning i det kompletterande budgetunderlaget för 2021 var att planeringen medförde en ökad förmåga att verka på fler platser med markstridsförband samt att under begränsad tid kraftsamla markstridskrafter. Samtidigt medförde ändringarna ökade obalanser mellan verkans- och stödförband samt att uthålligheten inte ökade lika snabbt som i tidigare planering. Det medförde även en ökad risk vad avser mobilisering och förmågan att tidigt möta ett väpnat angrepp. Bedömningen skedde relativt Försvarsmaktens militära råd inom ramen för budgetunderlaget för 2021.

Efter att Försvarsmakten lämnat det kompletterande budgetunderlaget för 2021 skedde ytterligare politiska förhandlingar vilka resulterade i en politisk överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

¹ Ds 2019:8.

² Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2021, FM2019-9956:33.

³ Uppdrag till Försvarsmakten att inkomma med kompletterande budgetunderlag för 2021, 2020-07-07, Fö2020/00228/MFI (delvis).

Överenskommelsen utgjorde grund för regeringens totalförsvarsproposition som lämnades till riksdagen den 14 oktober 2020.⁴

Totalförsvarspropositionen omfattade bl.a. förslag på mål för totalförsvaret och det militära försvaret, inriktning för krigsorganisationens utformning samt inrättande av ytterligare grundorganisationsenheter. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag den 15 december 2020.⁵ Utöver dessa förslag aviserade regeringen ytterligare ekonomiska tillskott till det militära försvaret motsvarande 3 miljarder kronor för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 och 10 miljarder kronor för försvarsbeslutsperioden 2026–2030.

Den 17 december 2020 beslutade regeringen om bl.a. ändring av förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Försvarsmakten⁶ och inriktning för Försvarsmakten 2021–2025⁷. Av regleringsbrevet för 2021 framgår att Försvarsmakten, utöver planeringen i det kompletterande budgetunderlaget för 2021, ska planera in följande åtgärder.

- Förstärkning av cyber- och försvarsunderrättelseförmåga.
- Anskaffning av långräckviddig markmålsbekämpningsförmåga, tillförsel till stridsflygdivisionerna påbörjas i perioden 2026–2030.
- Det andra av två nya ytstridsfartyg ska levereras i perioden 2026–2030.
- Anskaffning av ytterligare två nya ytstridsfartyg påbörjas före 2030.
- En reducerad brigad, Livgardesbrigaden, etableras i Stockholmsområdet.
- Divisionsförmågan i armén förstärks med ytterligare en eldrörsartilleribataljon.
- Bergslagens artilleriregemente i Kristinehamn med Villingsberg som skjutfält återinrättas under perioden 2021–2025 för utbildning av två till tre artilleribataljoner. Full kapacitet nås i perioden 2026–2030.
- Västernorrlands regemente i Sollefteå med ett utbildningsdetachement i Östersund, återinrättas senast 2022 och når full kapacitet 2026–2030. Regimentet ska utbilda två lokalförsvarsskyttebataljoner. Grundutbildningen av totalförsvarspliktiga ska ske såväl vid Västernorrlands regemente i Sollefteå som i Östersund.
- Dalregementet i Falun återinrättas senast 2022 och full kapacitet nås 2026–2030. Regimentet ska utbilda två lokalförsvarsskyttebataljoner.
- Anskaffning av ytterligare mängdmateriel, reservdelar, ammunition m.m.
- Förmågan att verka från land med tung sjömålsrobot vidmakthålls och ersättningsystem i form av landbaserad tung sjömålsrobot förbandssätts i perioden 2026–2030.

⁴ Totalförsvaret 2021–2025, Prop 2020/21:30.

⁵ Bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136.

⁶ Dnr Fö2019/00250 m.fl.

⁷ Dnr Fö2018/01425 m.fl.

I bilaga till regleringsbrevet har regeringen angett ekonomiska ramar för anslagen 1:1–1:4 som Försvarsmakten ska utgå från för budgetunderlaget för 2022. Försvarsmakten bedömer att tillskotten till anslagen 1:1–1:4, i enlighet med totalförsvarspropositionen för perioden 2024–2030, uppgår till ca 11,3 miljarder kronor (prisläge 2021) varav 0,7 miljarder kronor enligt regeringens styrning ska nyttjas för att finansiera förstärkning av cyber- och försvarsunderrättelseförmågan.

Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska budgetunderlaget omfatta myndighetens förslag till finansiering för påföljande tre budgetår, vilket innebär att budgetunderlaget för 2022 ska omfatta förslag för perioden 2022–2024. Inom vissa områden, såsom krigsorganisationens utveckling och personal, specificerar regeringen i regleringsbrevet för 2021 att myndigheten ska redovisa myndighetens planering för perioden 2021–2030. För att säkerställa att regeringen får information om myndighetens omhändertagande av de nyligen förändrade inriktningarna har Försvarsmakten, även inom vissa andra områden, eftersträvat att i budgetunderlaget för 2022 beskriva myndighetens planerade utveckling för en längre tidsperiod än vad som gäller enligt det ekonomiadministrativa regelverket. I sammanhanget bör poängteras att osäkerheterna i myndighetens planering ökar ju senare i planeringsperioden redovisningen avser.

2. Förslag till verksamhet

2.1. Uppbyggnad av krigsorganisationen och beredskap

Krigsorganisationens kvantitet och kvalitet är ett av de centrala styr- och uppföljningsområdena i regeringens styrning av Försvarsmakten. Utvecklingen av krigsorganisationen är central vad avser Försvarsmaktens möjligheter att uppnå de operativa mål som regeringen beslutat för 2025 och 2030.

Den 17 december 2020 beslutade regeringen om en inriktning för krigsorganisationen 2030.⁸ Den planerade utvecklingen av krigsorganisationen som ligger till grund för budgetunderlaget för 2022 framgår av Bilaga 2. Redovisningen sker med förbehåll för att myndigheten efter hand kommer att behöva justera takten i tillväxten för att anpassa sig till möjliga förändrade förutsättningar i produktionen.

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Enligt regleringsbrevet för 2021 ska Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2022, redovisa en planering för utvecklingen av krigsorganisationen 2021–2030,

⁸ Inriktning för Försvarsmakten 2021–2025, 2020-12-17, dnr. Fö/01425.

inklusive bl.a. personal, materiel, infrastruktur och övningar, för att successivt organisera och fylla upp den krigsorganisation som regeringen beslutat om. Försvarsmaktens redovisning framgår av underbilaga 2.1 (H) och fokuserar på de förband som ingår i regeringens inriktning av krigsorganisationen.

Rådande tidsförhållande är gränssättande för utformningen av Försvarsmaktens redovisning avseende krigsorganisationens utveckling. Detta då den slutliga inriktningen från regeringen rörande krigsorganisationen beslutades först den 17 december 2020. Av detta följer att olika produktionsfaktorer kan beskrivas med varierande detaljningsnivå samt att osäkerheter kvarstår inom en rad områden.

De redovisade bedömningarna kring personal, materiel, infrastruktur och övningar kommer sannolikt förändras framgent. Försvarsmakten vill dock understryka att avvikelser från den ursprungliga planeringen ska kunna ske utan att det medför bristande måluppfyllnad avseende operativ förmåga 2025 respektive 2030. Försvarsmaktens övergripande uppfattning kring styrning och uppföljning av tillväxt fördjupas i avsnitt 5.1.

2.1.1. Långräckviddig förmåga

Inför nästa budgetunderlag avser Försvarsmakten genomföra en analys av helheten avseende myndighetens långräckviddig mark- och sjömålsbekämpningsförmåga. Detta med utgångspunkt i de styrningar regeringen beslutat om i inriktningsbeslutet för 2021–2025 samt i regleringsbrevet för 2021.

Analysen ska identifiera möjliga synergieffekter i syfte att säkerställa bästa möjliga förmåga till långräckviddig mark- och sjömålsbekämpning utifrån givna ekonomiska ramar och rådande tidsförhållanden. Arbetet kommer omfatta överväganden kring artilleriförmågans utveckling i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.1.2. Om myndighetens ställningstagande medför behov av regeringsbeslut återkommer Försvarsmakten med förslag.

2.1.2. Armén

Armén ska vid väpnat angrepp tidigt kunna möta en angripare. Arméns krigsförband ska kraftsamlat kunna verka med hög ambition i en operativ riktning eller med reducerad ambition i fler än en riktning samtidigt. Arméns krigsförband ska kunna genomföra operationer med hög taktisk rörlighet och hög grad av samordning, syftande till att förhindra, begränsa eller fördröja en motståndare och dennes möjligheter att nå sina syften. Armén ska uthålligt kunna försvåra motståndarens förmåga att uppnå sina syften samt möjliggöra stöd från tredje part för att kunna återta förlorat territorium.

Utveckling 2021–2025

Uppdelningen av arméns krigsförband i fältförband och territoriella förband påbörjas varvid fältförbandens tillväxt prioriteras initialt.

Krigsorganisationen utvecklas successivt mot tre brigader, en reducerad brigad samt en stridsgrupp. Dagens två brigader omorganiseras tidigt i perioden till en mekaniserad brigad i Skövde (MekB 4) och en mekaniserad norrlandsbrigad i Boden (NMekB 19). I perioden påbörjas även organiseringen av en mekaniserad brigad i Revingehed (MekB 7) samt en reducerad motoriserad brigad i Mälardalen (IB 1). Inom ramen för brigadstrukturerna sker sedan en successiv tillväxt av förbandsenheter.

De mekaniserade förbanden organiseras genom att befintlig materiel ur materielreserven istandsätts. Pågående renovering av stridsfordon och stridsvagnar utökas för att tillgodose den ökade krigsorganisationens behov. Modifiering av stridsfordon och stridsvagnar, i huvudsak för att öka eldkraft och skydd, påbörjas. Investeringarna fortlöper ända fram till 2032.

För skyttebataljonerna i den reducerade motoriserade brigaden påbörjas tillförsel av pansarvärnsrobotsystem för att öka verkansförmågan. Den reducerade brigaden förstärks med ett lednings- och sambandskompani, ett artillerikompani och ett luftvärnskompani RB70.

Nuvarande stridsgrupp Gotland (SG GTL) förstärks genom att funktionsförband organiseras.

Utveckling av divisionsförmåga inleds genom att en divisionsstab organiseras och en reducerad divisionsledningsbataljon påbörjas. Investeringar för att förbättra förmågan att leda markförband fortsätter under perioden 2021–2025 och fortlöper även under påföljande försvarsbeslutsperiod.

Underrättelse- och säkerhetsförbanden utvecklas inom ramen för nuvarande organisation bl.a. genom att anskaffning påbörjas av ersättare till UAV 03 (obemannad luftfarkost). Ombildning av en jägarbataljon till norrlandsjägarbataljon fullföljs och utvecklingen av ytterligare en norrlandsjägarbataljon påbörjas 2025. En lätt skyttebataljon omorganiseras till jägarbataljon för bl.a. understöd av specialförbanden.

Utvecklingen av luftvärnsförbanden fortsätter och förmågan förstärks genom tillförsel av nya luftvärnssystem. Fyra luftvärnskompanier organiseras inom ramen för de tre mekaniserade brigaderna och den reducerade motoriserade brigaden i Mälardalen (Livgardesbrigaden, IB 1). Luftvärnsenhet vid stridsgrupp Gotland vidmakthålls. Materiel tillförs från materielreserven.

De territoriella förbanden omfattar lokalförsvarsskyttebataljoner samt MR-säkerhetsförband. Organisering av lokalförsvarsskytteförband påbörjas under perioden.

Under perioden genomförs investeringar i mängdmateriel, såväl för ersättning av äldre materiel som för tillförsel till den ökade krigsorganisationen. Exempel på detta är nytt eldhandvapen, anskaffning av lastbilar/standardfordon samt nytt

uniformssystem. Dessa investeringar fortsätter även under kommande period, 2026–2030.

Utvecklingen av armén ökar behovet av funktionsförband varför resurser tillförs flera befintliga organisationsenheter. Under perioden återetableras Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Dalregementet (I 13) samt Västernorrlands regemente (I 21) med detachement Jämtlands fältjägarbataljon i Östersund. Vidare etableras Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn med Villingsberg som skjutfält.

Utveckling 2026–2030

Förbandstillväxt inom ramen för brigaderna samt divisionen fortsätter. De mekaniserade brigaderna i Skövde (MekB 4), Boden (NMekB 19), Revinge (MekB 7), den reducerade motoriserade brigaden i Mälardalen (IB 1) samt stridsgruppen på Gotland färdigställs under perioden.

För att öka förmågan att leda och samordna större förbandsenheter, såväl egna som internationellt tillförda, vidareutvecklas divisionsledningsbataljon successivt under perioden. Vidare utvecklas divisionsförmågan genom uppsättandet av två divisionsartilleribataljoner, en telekrig-, en ingenjör- samt en underhållsbataljon.

En divisionsartilleribataljon färdigställs innan 2030, den andra 2032. Försvarsmaktens planering för tillväxt av artilleriet avviker därmed från regeringens inriktning om att två divisionsartilleribataljoner ska vara färdigställda till 2030. Avvikelsen beror på att Försvarsmakten bedömer att artilleriet inte kan tillväxa i den efterfrågade takten, främst till följd av begränsningar i tillgång till yrkesofficerare med rätt kompetens.

Artilleriet utökas efter 2025 genom förbandssättning av samtliga 48 artilleripjäser ARCHER samt genom organisering av två divisionsartilleribataljoner med eldrörsartilleri i enlighet med regeringens inriktning. Försvarsmakten anser att det finns ett fortsatt behov av att överväga vilken typ av artilleri som bör ingå i divisionsartilleribataljon. Nyanskaffning av artilleri aktualiserar behovet av artillerisystem med stor eldkraft, lång räckvidd och hög utvecklingspotential, varvid raketartilleri som komplement till eldrör är ett alternativ. Anskaffning av ett beprövat raketartillerisystem bedöms av Försvarsmakten och FMV som producerbar i aktuell tidsperiod och Försvarsmakten avser återkomma med ett förslag inom samma ekonomi.

Organisering av lokalförsvarsskyttebataljoner fortsätter under perioden och samtliga fem färdigställs senast 2030.

Under perioden färdigställs Dalregementet (I 13) och Västernorrlands regemente (I 21) med detachement Jämtlands fältjägarbataljon i Östersund samt Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn.

2.1.3. *Marinen*

Marinen ska med ytstridsfartyg, ubåtar samt amfibie-, minkrigs-, underhålls- och sjöinformationsförband vidmakthålla förmågan till kvalificerad ytstrid, undervattensstrid och amfibiestrid. Förmåga till sjöminering, minröjning och spridning av logistikresurserna har betydelse såväl för marinstridskrafterna som för den civila sjöfarten.

Marinen inriktas mot att kunna möta ett väpnat angrepp samtidigt som förmågan att hantera uppgifter rörande den territoriella integriteten stärks. Tyngdpunkten för marinens förmåga ska vara att möta ett väpnat angrepp i Östersjön. Marinen ska vidareutveckla förmågan att verka tillsammans med finska marinen i Östersjön och med andra internationella aktörer, inte minst rörande öppna sjövägar i Skagerrak och Kattegatt.

Marinen övervakar och kontrollerar svenskt sjöterritorium och omkringliggande havsområden över tiden, för att kunna såväl hävda svenska intressen som att tidigt möta ett fientligt angrepp eller en aggression. För att klara uppgifterna karakteriseras förbanden av hög tillgänglighet med god förmåga till operativ rörlighet vilket innebär att hot på kort tid kan mötas i flera operativa riktningar, från Östersjöområdet till Skagerrak och Kattegatt.

Utveckling 2021–2025

I perioden 2021–2025 ökar marinförbandens förmåga främst genom materiella och organisatoriska åtgärder. Krigsorganisationen utökas med en amfibiebataljon på västkusten samt genom etablering av ett sjörörligt logistikkoncept med två marina basbataljoner. De marina basbataljonerna organiseras huvudsakligen ur dagens marinbas, sjöstridsflottiljernas underhållsdivisioner och ubåtsflottiljens underhållsenhet. Etablering av det sjörörliga logistikkonceptet och en begränsad omsättning av trängfartygsflottan inleds sent i perioden. Logistikkonceptet innebär en utveckling av den marina logistikförsörjningen under 2020-talet.

Under perioden inleds även halvtidsmodifiering av de fem korvetterna av Visbyklass, vilka beväpnas med luftvärnsrobotsystem samt tillförs förbättrade sensorer inom bland annat telekrigs- och signalspaningsområdet. Därtill integreras ny sjömålsrobot samt nytt torpedsystem 47. Med föreslagna åtgärder bedöms korvetterna vara operativa till 2040. Förberedelser för anskaffning av nya ytstridsfartyg påbörjas tidigt i perioden. Tung kustrobotenhet vidmakthålls och ersätts i nästkommande period (2026–2030).

Ubåten Halland vidmakthålls för att säkerställa fortsatt förmåga efter 2025. Därutöver anskaffas sambandsutrustning för undervattensområdet och vidmakthållandeåtgärder genomförs på de två halvtidsmodifierade ubåtarna av Gotlandsklass.

I perioden inleds även livstidsförlängning av de fem minröjningsfartygen av Kosterklass, vilka samtidigt tillförs autonoma minröjningssystem. De två röjdykarfartygen av Spåröklass genomgår halvtidsmodifiering.

För amfibieförbanden inleds en begränsad omsättning av båtparken samt anskaffning av en ny lätt kustrobot som ersätter sjömålsrobot 17. Anskaffning av ett buret luftvärnssystem inleds.

En utökning av grundorganisationen sker genom etablering av Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) på västkusten.

Utveckling 2026–2030

I perioden 2026–2030 förstärks den marina ledningsförmågan genom anskaffning av ett maringemensamt stabsstöds- och ledningssystem, vilket också medger ökad interoperabilitet med andra nationer och organisationer.

Vidmakthållandeåtgärder på Gävleklassens två korvetter genomförs för fortsatt operativ drift perioden ut. Dessutom levereras två nya ytstridsfartyg senast 2030 som ersätter de båda korvetterna av Gävleklass. Ytterligare två nya ytstridsfartyg levereras efter 2030.

Leverans av ubåt typ Blekinge sker i perioden varpå fem ubåtar vidmakthålls över tiden efter påbörjad leverans. Därutöver sker anskaffning och vidmakthållande av kvalificerade vapen till ubåtssystemet. Förberedelser påbörjas tidigt i perioden för att under 2030-talet kunna omsätta ubåt typ Gotland. Ubåtsräddningsfartyget HMS Belos och ubåtsräddningsfarkosten URF vidmakthålls i perioden.

För amfibieförbanden förstärks vapenverkan med ett båtburet granatkastarsystem. Ersättningssystem till tung kustrobotenhet i form av tung landbaserad sjömålsrobot anskaffas.

Över tid, från 2021 till 2030, genomförs åtgärder för vidmakthållande av marina mätstationer och dyksystem samt förstärkt omsättning av mängdmateriel inom röjdykarfunktionen.

2.1.4. Flygvapnet

Luftstridskrafterna ska kunna kontrollera luftrummet och skydda mot fientligt flyg och fjärrstridsmedel samt tillhandahålla rörlighet med transportflyg och helikoptrar. Dessutom ska flygvapnet svara för underrättelseinhämtning med olika flygburna och markbaserade spanings- och underrättelseplattformar samt ha förmågan att genomföra attackuppgifter mot mål till sjöss och på marken. Den samlade luftförsvarsförmågan är en förutsättning för att flygvapnet och andra stridskrafter och försvarsgrenar ska kunna verka.

Flygvapnet utformas och dimensioneras för att möta ett väpnat angrepp, enskilt eller i samverkan med stöd av tredje part. Samtliga delar av flygvapnet ska kunna sättas in tidigt och samordnat för att möta ett väpnat angrepp.

Försvarsmaktens planering innebär att flygvapnets förmåga att i krig kunna verka mot en kvalificerad motståndare ökar under perioden. Samtidigt säkerställs förmågan att hävda den territoriella integriteten.

Myndigheten bedömer att det finns fortsatta behov att överse planeringen av myndighetens helikoptersystem, bland annat kopplat till vidareutveckling av den sjöoperativa förmågan. Under 2020 har därför en myndighetsintern utredning initierats som, med utgångspunkt i operativa behov samt kostnader och produktionsmässiga förutsättningar, syftar till att revidera Försvarsmaktens helikopterstrategi med förslag på alternativa och långsiktiga lösningar (minst intill 2035). Om den planering som Försvarsmakten förordar kräver beslut av regeringen, återkommer myndigheten med förslag i kommande budgetunderlag.

Utveckling 2021–2025

I perioden 2021–2025 förstärks ekonomin för att säkerställa vidmakthållandet av sex stridsflygdivisioner i krigsorganisationen, i huvudsak genom materiella åtgärder på JAS 39 C/D. Detta möjliggör att JAS 39 C/D vidmakthålls till efter 2030 parallellt med fortsatt utveckling och införande av JAS 39 E. Förstärkningen fortsätter till 2030.

Krigsorganisationen förändras genom att transport- och specialflygdivisionen omorganiseras till tre skvadroner (en transport-, en special- och en statsflygskvadron) samt att det inom Helikopterflottiljen utvecklas fyra helikopterskvadroner som krigsförband. För att säkerställa Försvarsmaktens behov av rörlighet genomförs en livstidsförlängning av transportflygplan 84 (Tp84) samtidigt som samtliga helikoptersystem vidmakthålls.

Därutöver genomförs åtgärder som förstärker förmågan att verka från militära flygbaser och ökar förmågan till spridning. Detta sker genom tillförsel av materiel och personal för flygbasskydd, underhåll och sjukvård. Genom införande av nya ledningssystem, anpassade för luftstridskrafterna, ökar den operativa förmågan.

Utöver ovanstående utveckling utökas grundorganisationen med en fjärde flygflottilj genom att Upplands Flygflottilj (F16) utvecklas som organisationsenhet ur dagens Luftstridsskola (LSS).

Det är angeläget att säkerställa pilotutbildning i samband med att SK60 på några års sikt avvecklas. Detta möjliggörs genom anskaffning av ett nytt propeller-/turbopropflygplan, en s.k. Basic Trainer Aircraft + (BTA+), för den grundläggande flygutbildningen. Vidare nyttjas JAS 39 C/D i skolflygsystemet som Advanced Trainer Aircraft (ATA). Flygtiden för JAS 39-systemet ökas bl.a.

för att tillgodose ett ökat utbildningsbehov av stridsflygpiloter efter en längre period med lägre grundrekrytering.

I perioden 2021–2025 påbörjas förberedande arbete avseende framtida stridsflygförmåga och nästa generations stridsflyg i enlighet med regeringens beslut.⁹ Försvarsmaktens överväganden avseende möjligt stridsflygsamarbete som redovisades till regeringen den 2 november 2020, kvarstår.¹⁰ Försvarsmakten har även redovisat investeringsobjektet långsiktig stridsflygförmåga genom samarbete med andra länder, Future Combat Air System Cooperation (FCASC) i konceptfas, till regeringen den 10 november 2020.¹¹

Utveckling 2026–2030

Avseende stridsflygsdivisionerna vidmakthålls JAS 39 C/D parallellt med att JAS 39 E blir operativ. Uthålligheten i luftoperationer ökas genom ökad anskaffning av kvalificerad ammunition. Därutöver anskaffas uppdragsspecifik materiel samt långräckviddig bekämpningsförmåga för JAS 39-systemet.

Anskaffning av Advanced Trainer Aircraft (ATA) påbörjas 2030 som ersättare för ATA JAS 39. Införandeplanen av ny ATA synkroniseras med den successiva avvecklingen av JAS 39 C/D.

I perioden 2024–2030 förstärks förmågan till underrättelseinhämtning och spaning genom omsättning av spaningskapslar samt påbörjad anskaffning av luftburen sensor som ersättare till det flygande spaningsradarsystemet ASC 890. Investeringar sker även i sensorkedjan vilket bidrar till en förstärkning av underrättelseförmågan.

För helikopter 14 påbörjas förstärkningen av ubåtsjaktsförmågan. För helikopter 15 och 16 genomförs livstidsförlängning.

2.1.5. Ledning

Ett fungerande och sammanhängande ledningssystem är avgörande för att nå effekt med Försvarsmakten och dess olika förmågor. De operativa ledningsfunktionerna ska vara tillräckligt robusta och säkra för att möjliggöra det militära försvarets behov av ledning samt förse chefer med en god uppfattning om läget i närområdet inkluderat sensorinhämtning av mark-, sjö-, luft- samt det meteorologiska läget. I området ingår även förband för cyberförsvar, telekrig och informationsoperationer som i grunden utgör Försvarsmaktens förmåga att verka i informationsmiljön.

⁹ Bemyndigande till Försvarsmakten om materielanskaffning för budgetåret 2021, dnr. Fö2020/00228 (delvis), 2020-12-17.

¹⁰ Försvarsmaktens slutredovisning av stridsflygsamarbete med Storbritannien, FM2019-25102:57, 2020-11-02.

¹¹ Objektsredovisning för långsiktig stridsflygförmåga genom samarbete med andra länder, Future Combat Air System Cooperation (FCASC) i konceptfas, FM2020-18169:4, 2020-11-10.

Utveckling 2021–2025

Utveckling av ledningsförbanden genomförs genom att ledningsplatsbataljonen och sambandsbataljonen omorganiseras till operativ sambandsbataljon, ledningsbataljon, brigadlednings- och sambandskompanier samt operativt kommunikationsförband. Utvecklingen sker för att anpassa ledningsförbanden till utvecklingen av brigad- och divisionsindelning. Med samma syfte påbörjar ledningsbataljonen en omorganisation till divisionsledning och når initial förmåga i slutet av perioden 2021–2025. Utvecklingen av ytterligare en operativ sambandsbataljon påbörjas i perioden.

Telekrigsstödenheten (TKSE) vidmakthålls som krigsförband men förstärks för att säkerställa dataförsörjning av sensorer och plattformar. Resurser tillförs även till Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS) för att ytterligare stärka uthålligheten och förmågan att stödja samtliga funktioner i samtliga konfliktnivåer.

I perioden genomförs åtgärder för att säkerställa robustheten i flera basfunktioner inom ledningsområdet, bl.a. genom åtgärder på Försvarets telenät (FTN) och anskaffning av mängdmateriel. Krypto- och signalskyddsområdet förstärks för Försvarsmaktens och totalförsvarets behov. I perioden stärks förmågan till teknisk bevakning (bevakning, låsning och larmning) av anläggningar för att möjliggöra utökad bevakning och spridning.

För att säkerställa interoperabilitet utvecklas ledningssystem för gemensamma operationer, nationellt och tillsammans med andra, inom ramen för samarbetet i Federated Mission Networking (FMN).

I perioden genomförs en omfattande utveckling och modernisering av it-infrastruktur och ledningsstödsystem för hantering av information i samtliga säkerhetsskyddsklasser. Moderniseringen syftar till att förbättra förutsättningarna att förse olika delar av Försvarsmakten med information för att lösa ställda uppgifter.

I perioden tillförs resurser för att öka utbildningskapaciteten vid Ledningsstridsskolan (LedSS) och Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC). Kapacitetsökningen ska säkerställa tillgången till försvarsmaktsspecifika kompetenser både inom nuvarande och framtida organisation.

Utveckling 2026–2030

Under 2026–2030 fortsätter förbandstillväxten inom ledningsområdet, bl.a. fortsätter utvecklingen av ytterligare en operativ sambandsbataljon. Utvecklingen av divisionsledningsbataljonen slutförs och sent i perioden påbörjas utveckling av en divisionstelekrigsbataljon. Resurser tillförs för att möjliggöra organiseringen av ledningsförband till försvarsgrensstaber och militärregionstaber.

Resursförstärkningen som initieras under perioden 2021–2025 fortsätter avseende LedSS, FMUndSäkC och FMTIS.

Ytterligare resurser tillförs för åtgärder på FTN och omsättning av den fasta markbundna sensor kedjan fortsätter med bedömt slutförande 2032. Fortsatta investeringar sker även för att ytterligare höja nivån av basfunktioner och tillgodose behovet av mängdmateriel inom ledningsområdet.

Utveckling i enlighet med ramverket FMN fortgår under perioden syftande till ökad interoperabilitet. Därmed stärks Försvarsmaktens ledningsförmåga, såväl nationellt som den som krävs för samverkan med tredje part.

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Av regleringsbrevet för 2021 framgår att Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2022, ska redovisa det koncept som ska ligga till grund för en förstärkt ledningsfunktion och som svarar mot myndighetens ansvar och uppgifter i krig samt kraven på ett samordnat militärt och civilt försvar. Redovisningen ska omfatta Försvarsmaktens bedömning av ledningsbehov och ledningsstruktur. Myndighetens redovisning framgår av underbilaga 2.2.

2.1.6. Logistik

Logistiken ska skapa förutsättningar för uthålligheten vid Försvarsmaktens samtliga förband. Logistiken omfattar förhandslagring av förnödenheter, resurser för transporter och reparationer samt resurser för sjukvård.

Utveckling 2021–2025

I perioden 2021–2025 anpassas logistikkonceptet för att möta behovet av en sammanhållen logistik inom samtliga försvarsgrenar samt på operativ nivå. Försvarsgrenarna påbörjar utbildning av egen logistikförmåga till den taktiska nivån.

Krigsorganisationen utvecklas genom att en operativ logistikbataljon upprättas för att förstärka den bakre logistiknivån och stödet till den taktiska logistiknivån. För att öka möjligheten till kvalificerad sjukvård utvecklas sjukhusförband med omhändertagande- och sjuktransportförmåga.

Försvarsmaktens logistik (FMLOG) tillförs ytterligare funktioner och förmågor genom materielanskaffning och viss personalförstärkning och därmed förstärks den bakre logistiknivån. Vidare förstärks Försvarsmaktens Tekniska Skola (FMTS) i syfte att säkerställa markverkstädernas verksamhet vid höjd beredskap.

För att stärka uthålligheten påbörjas uppbyggnad av lagernivåer genom anskaffning av militärspecifika läkemedel, livsmedel, drivmedel samt ökad lagerhållning av reservdelar och utbytesenheter.

Utveckling 2026–2030

I perioden 2026–2030 utökas krigsorganisationen ytterligare genom att upprättandet av en andra operativ logistikbataljon slutförs och upprättandet av en tredje påbörjas. Försvarsmakten utreder fortsatt organisering av sjukvårdsförmågan och har i planeringen avsatt medel i perioden för ytterligare organisatoriska förstärkningar. Vad avser materiel anskaffas operativa sjuktransportresurser efter 2025. Försvarsgrenarna genomför utbildning av egen logistikförmåga till den taktiska nivån.

Sjukvårdsförmågan på operativ nivå omstruktureras genom att de två befintliga sjukhuskompanierna utvecklas till två fältsjukhus i perioden 2025–2030.

Lageruppbyggnad av drivmedel och sjukvårdsmateriel fortsätter i perioden 2026–2030 och personalförstärkning sker inom FMLOG för att förbättra förmågan till mobilisering. Vidare förstärks förmågan till transporttjänst genom tillförsel av ytterligare fordon till FMLOG och de operativa logistikbataljonerna.

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Av regleringsbrevet för 2021 framgår att Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2022, ska redovisa det koncept som ska ligga till grund för utvecklingen av en förstärkt logistikfunktion och som svarar mot kraven på krigsorganisationens mobilisering och uthållighet. Redovisningen ska omfatta en planering för genomförandet av utvecklingen av logistikfunktionen och utförandet av verksamheten. Myndighetens redovisning framgår av underbilaga 2.2.

2.1.7. Hemvärnet

Hemvärnet är med sin numerär, geografiska spridning, höga beredskap och lokala förankring en viktig del av försvaret av Sverige. Hemvärnet har även viktiga uppgifter vid hantering av kriser under normalläge. Hemvärnsförbanden har en central roll i att skydda mobilisering av övriga krigsförband samt för att skydda och försvara viktiga objekt och anläggningar.

Utveckling 2021–2025

En förutsättning för hemvärnets effekt är att förbanden har god förmåga till förflyttning. En ersättning av delar av hemvärnets fordonspark samt kompletteringsanskaffning för att åtgärda brister har därför planerats. Anskaffning av ytterligare personterrängbil 8 påbörjas under 2023 och anskaffning av fordon för hemvärnsunderrättelsekompanierna påbörjas 2024. Vidare påbörjas, från 2025, ersättning av (last)terrängbil 30/40.

Sensor- och mörkermateriel skapar bättre förutsättningar för att lösa hemvärnets huvuduppgifter och bidrar till en ökad uthållighet i förbanden. Investeringar avseende sensor- och mörkermateriel sker med början 2024.

Sammantaget bedöms en ökad tilldelning av modernare materiel öka hemvärnets generella förmåga.

Direktutbildning till hemvärdet avslutas senast 2023 varefter personalförsörjning av hemvärnsförbanden sker genom avkastning från andra krigsförband.

Utveckling 2026–2030

Fortsatt omsättning av fordon genomförs, bl.a. genom ersättning av terrängbil 13/20 med början 2026.

2.1.8. Specialförband

Specialförbanden ska tillföra handlingsalternativ, för den politiska och militärstrategiska nivån, som ligger utanför de reguljära förbandens förmågor.

Utveckling 2021–2025

Specialförbandens utvecklas successivt fram till 2030 för att säkerställa en ökad förmåga inom ramen för nationellt försvar och initialt genomförs förutsättningsskapande åtgärder syftande till att öka förmågan att genomföra specialoperationer. Investeringar och organisatoriska förändringar genomförs främst inom de grundläggande förmågorna ledning, verkan och logistik.

Förmågan att genomföra gemensamma operationer, nationellt och med strategiska partners, ökar. Detta uppnås främst genom ökad interoperabilitet, fördjupat samarbete och gemensamma övningar med prioriterade internationella och nationella partners.

Förmågan att genomföra insatser internationellt vidmakthålls.

Utveckling 2026–2030

Specialförbandens förmågeutveckling, inom ramen för nationellt försvar, fortsätter efter 2025. I perioden prioriteras ytterligare utökning av specialförbandens uthållighet och redundans.

Investeringar genomförs främst inom de grundläggande förmågorna verkan, rörlighet och underrättelser. Förmågan till gemensamma operationer, nationellt och internationellt, förstärks genom deltagande i kvalificerade övningar med strategiska partners.

Förmågan att genomföra insatser internationellt vidmakthålls.

2.1.9. Cyberförsvar

Förstärkning av cyberförsvaret omfattar dels förmågan att upptäcka intrång, eller försök till intrång, samt incidenthantering i myndighetens system, dels förmågan att genomföra defensiva och offensiva operationer mot en kvalificerad motståndare. Planeringen medger att Försvarsmakten kan bidra till totalförsvarets samlade cyberförsvar. Cyberförsvaret utformas och dimensioneras för att möta angrepp från de mest kvalificerade aktörerna. Funktionen ska kunna verka samordnat med övriga stridskrafter för att möta ett väpnat angrepp.

I enlighet med regeringens styrning i regleringsbrevet för 2021 har Försvarsmakten förstärkt cyberförsvarsförmågan med 200 miljoner kronor, utöver tidigare anslagna medel, under perioden 2024–2030.

Utveckling 2021–2025

Under perioden 2021–2025 förstärks förmågan att genomföra alla typer av cyberoperationer tillsammans med förmågan att upptäcka intrångsförsök och intrång samt att bedriva incidenthantering i Försvarsmaktens informationssystem. Etableringen och utvecklingen av ytterligare ett it-försvarsförband inleds 2022. Forskning och teknikutveckling inriktas mot att ytterligare öka cyberförsvarets operativa förmåga. Till följd av Försvarsmaktens ökade beroenden av externa leverantörer och det omgivande samhället, liksom myndighetens roll i Sveriges samlade cyberförsvar stärks även förmågan till samverkan med bland annat myndigheter och företag.

Införandet av ett för funktionen sammanhängande personalförsörjnings- och karriärsystem fortsätter. Till detta knyts forskningsverksamhet i syfte att erbjuda personal grund- och vidareutbildning i teknikens framkant. I perioden fullföljs införandet av värnpliktsutbildningen för cybersoldater. Detta ska även kunna försörja andra myndigheter, med roller i cyberförsvaret, med krigsplacerade värnpliktiga.

Utveckling 2026–2030

Under perioden 2026–2030 förstärks förmågan till cyberförsvar ytterligare, och etableringen av det nya it-försvarsförbandet slutförs 2027.

2.1.10. *Försvarsunderrättelseverksamhet, militär underrättelsetjänst och säkerhetstjänst*

I enlighet med regeringens styrning i regleringsbrevet för 2021 har Försvarsmakten förstärkt anslagsposten 1:1.4 med 500 miljoner kronor under perioden 2024–2030. Planeringen som ligger till grund för föreliggande budgetunderlag innebär att försvarsunderrättelseverksamheten liksom den

militära underrättelse- och säkerhetstjänsten successivt kommer att tillväxa i perioden 2021–2030¹².

Utveckling 2021–2030

Åtgärder genomförs för att utveckla lednings- och samverkansförmåga, samt för ökad uthållighet och tillgänglighet.

Vidare förstärks underrättelse- och säkerhetsfunktionen för att möta nya krav på nationellt och internationellt samarbete samt för den operativa planläggningen och utökat samarbete inom totalförsvaret. Funktionen förstärks även för att kunna ge effektiv förvarning och bidra till att öka Försvarsmaktens operativa effekt genom aktivt deltagande i övningar, insatser nationellt och internationellt samt inom ramen för forskning och utveckling.

Underrättelse- och säkerhetstjänsten förstärks för att kunna hantera gråzonsproblematiken samt för att möta ökade krav på uthållighet och nya bearbetningsområden.

Organisering av säkerhetsförband för militärregioner påbörjas 2022 för att öka funktionens operativa effekt för den territoriella ledningen.

Säkerhetstjänsten förstärks för att möta ökade krav på att identifiera och klarlägga säkerhetshotande verksamhet och skyddsbehov samt för att möta den utökade förbands- och personalvolymen, nya materielsystem och uppbyggnad av totalförsvaret.

Säkerhetsfunktionen förstärks vidare genom säkerhetsskyddsplanering, krav på nyttjande av krypto i hela samhället, åtgärder för att öka Försvarsmaktens cybersäkerhet samt införandet av interoperabla ledningssystem och förstärkning av ledning.

2.2. Internationella militära insatser

Den beslutade nivån för budgetåret 2021 avseende anslag 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* inom utgiftsområde 6 antas utgöra planeringsinriktning för påföljande planeringsperiod. Anslaget har från och med 2021 höjts för att inkludera Sveriges finansiering av den Europeiska fredsfaciliteten.

Sverige bidrar till att värna en regelbaserad världsordning med FN-stadgan som grund. Deltagande i internationella militära insatser utgör en del av den solidariska säkerhetspolitiken och stärker Sveriges bi- och multilaterala försvars-

¹² Ytterligare information lämnas inom ramen för Must budgetunderlag för 2022, KH121/17.

och säkerhetspolitiska samarbeten. Därtill stärks Sveriges nationella säkerhet genom den verksamhet som bedrivs i insatsområdena.¹³

Försvarsmakten ska agera solidariskt med världssamfundet, EU och Nato i ett långsiktigt åtagande avseende säkerhetsutvecklingen, bidra till att stärka värdnationers försvars- och säkerhetsstrukturer, vidmakthålla och utveckla relationer med internationella partners, samt vidmakthålla och utveckla bilden av Sverige och Försvarsmakten som en kapabel och pålitlig aktör i fredsfrämjande operationer.

Försvarsmaktens internationella engagemang ska bidra till att stärka den nationella förmågan hos förband och staber genom utveckling och erfarenhetsupbyggnad i en internationell kontext, samt vidmakthålla och utveckla soldat- och befälskompetenser genom tjänstgöring i internationella insatser.

Försvarsmakten ska aktivt verka för att FN:s säkerhetsråds resolution 1325 och efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet omhändertas. Vid planering, genomförande och utvärdering av Försvarsmaktens verksamhet ska militära aktörers påverkan på civilbefolkning och civilläge inkluderas, och vice versa. Detta i syfte att skydda civilbefolkningen, värna jämställdhet samt förhindra konfliktrelaterat sexuellt våld.

Försvarsmaktens uppfattning är att det internationella engagemanget bör fortsätta men att det bör utformas i balans med krigsorganisationens tillväxt och i relation till tillgängliga resurser. Operationsområden och styrkebidrag till militära och fredsfrämjande insatser bör väljas utifrån var Försvarsmakten, med lämpliga och tillgängliga resurser, bedöms kunna göra störst nytta.

Antalet internationella militära insatser där svensk personal är engagerade bör ses över och koncentreras till färre operationsområden. En sådan koncentration medger att tillhörande stödfunktioner optimeras för ett mer rationellt nyttjande av disponibla resurser. Dagens antal insatser ställer höga krav på kritiska funktioner såsom uppföljning av säkerhetsläge, logistiskt stöd samt nationell ledning vilket riskerar att påverka Försvarsmaktens förmågeupbyggnad och möjlighet till tillväxt. Vidare är Försvarsmaktens uppfattning att det totala antalet officerare i internationella insatser bör minska, att andelen kvinnor i Sveriges samlade bidrag efter hand ska öka, samt att personal prioriteras mot chefsbefattningar och centrala befattningar.

Väpnade insatser

I enlighet med regeringens styrning i regleringsbrevet för 2021 avseende Försvarsmakten ska myndigheten delta i nedanstående internationella militära insatser. Regeringens beslut gäller till och med den 31 december 2021. Insatserna

¹³ Prop. 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025.

är planerade för 2021 och antas fortsätta i påföljande planeringsperiod, med undantag för TAKUBA (inom ramen för Operation Barkhane) som bedöms avslutas i februari 2022.

- FN-ledd insats i Mali, *United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission* (MINUSMA)

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om ca 220 personer, samt med stabsofficerare i för insatsen relevanta staber. Styrkebidraget ska bestå av ett lätt skyttekompani, stationerat i Gao men användbart i hela insatsområdet, som ska bidra till upprätthållandet av insatsens mandat i enlighet med säkerhetsrådets resolution 2531 (2020).

- Militär utbildningsinsats i Irak, *Operation Inherent Resolve* (OIR), samt *NATO Mission Iraq* (NMI)

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om högst 70 personer, samt med stabsofficerare i för insatserna relevanta staber. Styrkebidraget ska kunna verka vid koalitionen samtliga baser i Irak där säkerheten så medger och ska bidra till utbildning och rådgivning av de irakiska försvarsstyrkorna, samt med personal för skydd och bevakning vid koalitionen samtliga baser.

- Natos utbildnings- och rådgivningsinsats i Afghanistan, *Resolute Support Mission* (RSM)

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om högst 50 personer. Styrkebidraget ska i huvudsak bestå av rådgivare till de afghanska försvars- och säkerhetsstyrkorna samt av personal i för insatsen relevanta staber och ledningsstrukturer. För att kunna stödja utvecklingen av de afghanska säkerhetsstrukturernas förmåga där det är mest efterfrågat ska det finnas möjlighet att omfördela bidraget inom ramen för RSM. Givet insatsens utveckling och hänsyn till de intra-afghanska fredsförhandlingarna ska bidraget ha beredskap att efter regeringens beslut avveckla sin närvaro under 2021 i samråd med insatsens ledning, Nato och partnerländer.

- Specialförbandsinsatsen i Mali och Niger, *Task Force Takuba* (TAKUBA), ledd av Frankrike

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om högst 150 personer. Styrkebidraget ska i huvudsak utgöras av en snabbinsatsstyrka samt av personal i för insatsen relevanta staber och ledningsstrukturer samt understödjande funktioner. Styrkebidraget ska i huvudsak vara stationerat i Menaka i Mali, men ska ha beredskap att kunna verka i hela Mali samt i Niger i enlighet med insatsens mandat och operationsplan. Insatsen planeras att avslutas under första kvartalet 2022.

Generellt gäller att Försvarsmaktens planering för de väpnade insatserna ska medge att myndigheten efter beslut ska kunna förstärka insatserna vid ett försämrat säkerhetsläge. Försvarsmakten bedömer att det är sannolikt att

pågående insatser, förutom TAKUBA och aktuell planering av RSM, kommer att förlängas och därmed ligga till grund för Försvarsmaktens fortsatta planering. Beträffande styrkebidrag och stabsbefattningar till OIR och NMI är Försvarsmaktens uppfattning att bidraget, vid en eventuell förändrad inriktning, balanseras mellan insatserna och utgör ett fortsatt och betydande svenskt försvars- och säkerhetsfrämjande engagemang i Irak.

Övriga insatser

Försvarsmakten ska även delta i nedanstående internationella militära insatser med huvudsakligen stabsofficerare, utbildare och observatörer. Regeringens beslut gäller till och med den 31 december 2021. Insatserna är planerade för 2021 och antas i Försvarsmaktens planering fortsätta i påföljande planeringsperiod.

- EUTM (*European Union Training Mission*) Somalia
- EUTM Mali
- EUTM RCA¹⁴
- EU NAVFOR (*European Union Naval Force*) Somalia Operation Atalanta
- EU NAVFOR MED Operation Iriini
- KFOR (*Kosovo Security Force*)
- Operation UNIFIER¹⁵
- OPG (*Operation Gallant Phoenix*)¹⁶

Regeringen har beslutat om att ge Försvarsmakten i uppdrag att, under 2021, genomföra försvarsrelaterat samarbete med Georgien¹⁷ och Ukraina¹⁸. Av besluten framgår att uppdragen i huvudsak ska finansieras av anslagsposten 1:2.2 *Försvarsmaktens övriga insatser internationellt*, men att vissa aktiviteter ska finansieras av anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Myndigheten anser att samtlig verksamhet som utförs inom ramen för dessa två beslut bör finansieras av anslagsposten 1:2.2 *Försvarsmaktens övriga insatser internationellt*. Försvarsmakten föreslår, mot bakgrund av detta, att regeringen ändrar de aktuella besluten vad avser finansiering.

¹⁴ RCA – *République centrafricaine* – Centralafrikanska republiken.

¹⁵ *Operation Unifier* – Stödande insats i form av utbildning och rådgivning till ukrainska försvars- och säkerhetsstyrkor, ledd av Kanada.

¹⁶ *Operation Gallant Phoenix* – Multilateralt antiterroristsamarbete i Jordanien lett av USA.

¹⁷ Uppdrag till Försvarsmakten avseende försvarsrelaterat samarbete med Georgien under 2021, dnr. Fö2020/00891 (delvis), 2020-12-17.

¹⁸ Uppdrag till Försvarsmakten avseende försvarsrelaterat samarbete med Ukraina under 2021, dnr. Fö2020/00891 (delvis), 2020-12-17.

2.3. Fredsfrämjande verksamhet m.m.

Den beslutade nivån för budgetåret 2021 avseende anslag 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 antas utgöra planeringsinriktning för påföljande planeringsperiod.

I enlighet med regeringens styrning ska Försvarsmakten delta i nedanstående verksamheter. Regeringens beslut gäller till och med den 31 december 2021. Deltagande ska främja internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet inom ramen för Förenta nationerna (FN) och Europeiska unionen (EU), och personal ska ställas till förfogande för insatser främst i dessa organisationers regi.

Inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik genomförs verksamhet under 2021 genom EU:s permanenta strukturerade samarbete (PESCO). Därutöver ställs personal till förfogande till EU-delegationer i Kenya, Somalia och Kina, samt till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och den därtill kopplade trilaterala kontaktgruppen i Minsk.

Inom FN:s fredsbevarande insatser planerar Försvarsmakten för nedanstående insatser 2021. I föreliggande planering antas verksamhet av motsvarande omfattning fortsätta även under följande år.

- UNTSO¹⁹ (FN:s insats i Mellanöstern)
- MINURSO²⁰ (FN:s insats i Västsahara)
- UNMOGIP²¹ (FN:s insats i gränsområdet mellan Indien och Pakistan)
- NNSC²² (Neutrala nationernas övervakningskommission i Korea)
- UNMHA²³ (FN:s insats i Jemen)

Utöver ovanstående genomförs annan insatsnära verksamhet som till exempel insatsförberedande utbildning, samverkan mellan myndigheter, bidrag till internationella organisationers policy- och metodutveckling eller annan internationell samverkan på insatsområdet, till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet, samt för utbildning i franska språket.

¹⁹ UNTSO – *United Nations Truce Supervision Organization*.

²⁰ MINURSO – *United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara*.

²¹ UNMOGIP – *United Nations Military Observer Group in India and Pakistan*.

²² NNSC – *The Neutral Nations Supervisory Commission*.

²³ UNMHA – *United Nations Mission to Support Hodeidah Agreement*.

2.4. Utveckling

Forskning och utveckling är viktigt för att kunna bygga långsiktig operativ förmåga i totalförsvaret samt för att kunna möta såväl kända och identifierade hot som en framtida hotbildsutveckling. Det är även centralt att säkerställa förmågan att omsätta resultat från genomförd forskning och utveckling till operativ förmåga.

Utveckling i Försvarsmakten innebär uppbyggnad och vidmakthållande av kompetens för myndighetens behov genom till exempel forskning, teknikutveckling, studier och konceptutveckling samt utveckling av materiel fram till dess beslut fattas om anskaffning av materielen.

Under perioden fram till 2025 kommer den egna förmågan att genomföra utveckling att öka i syfte att kunna nå uppsatta mål för operativ förmåga på både kort och lång sikt. Tydliga processer för utveckling ska fastställas tidigt i perioden och en relevant utvecklingsorganisation successivt förstärkas.

2.4.1. *Forskning och teknikutveckling*

Ökningen av anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling*, fram till 2025, innebär dels förstärkning av verksamheten inom befintliga och nya områden, dels ökat nyttiggörande till operativ förmåga genom ökad teknikutveckling och experimentverksamhet.

I fördelningen av utökade medel har flera perspektiv hanterats. Exempel på detta är balansen mellan integritetskritiska områden och nyligen tillförda områden, balansen mellan olika delar av den tekniska och förmågemässiga mognadsskalan, balansen mellan traditionella och nya leverantörer och balansen mellan tekniska och samhällsvetenskapliga områden.

Några områden, som bedömts som integritetskritiska och som under många år bedrivits på underkritisk nivå men som nu förstärks, är sensorer och signaturanpassning, vapen och skyddsteknik, telekrig och undervattensteknik. Samtidigt genomförs även förstärkning av nyligen tillförda områden som cyberoperationer, artificiell intelligens och autonoma system samt inom ytterligare nya områden som till exempel materialteknik.

I syfte att öka verksamhet inom de högre tekniska mognadsnivåerna, och på detta sätt att möjliggöra ett ökat nyttiggörande i utvecklingen av den operativa förmågan, förstärks de nya områdena marksystem, sjösystem och rymdsystem (områden för flygsystem och cyberoperationer finns redan). Dessa områden syftar till att förstärka domänspecifik utveckling samt värderingskompetens inom respektive domän. Utöver detta förstärks teknikutveckling dels generellt, dels genom att ett program för teknikdemonstratorer startas.

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

I enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Försvarsmakten ska myndigheten i budgetunderlaget redovisa planeringen avseende anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling*. Myndighetens redovisning framgår av underbilaga 4.9.

Redovisningen överensstämmer i stort med den redovisning som genomfördes i budgetunderlaget för 2021, med undantaget att medel planerade för transfer-/demonstratorprogrammet har reducerats något till förmån för ytterligare satsning på integritetskritiska områden samt på nya områden. Denna minskning bedöms vägas upp av den satsning inom materielutveckling (se avsnitt 2.4.3) som genomförs med motsvarande syfte att öka nyttiggörandet i den operativa förmågan, genom teknik- och materieldemonstratorer.

2.4.2. Civil forskning och utveckling

Utvecklingen har inneburit att det inom civil forskning, i ökande grad, utvecklas kunskap och teknologier som kan omsättas till militär operativ förmåga. Aktuella exempel på detta är digitalisering, automation, autonomi, cybersäkerhet och artificiell intelligens.

Det ska noteras att denna civila utveckling inte syftar till att skapa militär förmåga eller skapa försvar mot andra aktörers operativa förmåga. Det krävs i de flesta fall omfattande forskning och utveckling, med försvarsperspektiv, för att omsätta och vidareutveckla civil kunskap till militär förmåga. Denna utveckling har gjort att forskning och utveckling för det militära försvarets behov i ökande grad också har att följa och utveckla områden som inte är traditionellt militära. Försvarsmakten anser att militär och civil forskning ska ses som kompletterande verksamheter och att en helhetssyn på forskning därför krävs. Det är viktigt att understryka att detta också innebär att utvecklad militär kunskap i ökande grad också bör kunna bidra till relevanta frågeställningar och resultat för det civila samhällets utveckling och säkerhet vilket bör återspeglas i det övriga samhällets forskningsinriktning. I syfte att utveckla denna gränsyta förstärks samverkansprogrammet inom ramen för forskning och utveckling ytterligare.

2.4.3. Materielutveckling

Försvarsmakten anser att förmågan att kunna hantera såväl kända och identifierade hot som okända händelseutvecklingar är viktig för Försvarsmaktens utveckling. Därför blir också materielutveckling en viktig del för anpassningsförmågan och för att långsiktigt bygga operativ förmåga i totalförsvaret.

Under perioden kommer verksamhet för objektsberoende materielutveckling att byggas upp. Syftet med denna är att vidareutveckla teknik som utvecklats eller identifierats inom ramen för forskning och teknikutveckling och som bedöms betydelsefull för kommande förmågeutveckling utgående från Försvarsmaktens

investeringsplaner. Inom denna ram genomförs också materieldemonstrationer som dels visar på möjligheter med ny materiel, dels kan ligga till grund för konceptutveckling.

Verksamheten kan innefatta, men inte begränsas till följande områden: framtida stridsflygsystem, utveckling inom undervattensområdet, studier med anledning av att nuvarande stridsvagnar och stridsfordon når sin maximala livslängd under 2030-talet, studier av långräckviddig bekämpningsförmåga samt materielutveckling inom UAS-området, inklusive motmedel.

En delmängd av verksamheten som kan komma att genomföras inom ramen för den Europeiska försvarsfondens (EDF) utvecklingsfönster bedöms vara materielutveckling.

2.5. Övrig dimensionerande verksamhet

Försvarsmakten bedriver exportstödande verksamhet i enlighet med 3 b § 6 förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Den exportrelaterade verksamheten ska enligt samma förordning avgiftsfinansieras.

Försvarsmakten planerar för statsceremoniell verksamhet som omfattar paraderande trupp och försvarsmusik vid statsbesök, mottagningar av främmande sändebud (audienser), riksmötets öppnande, händelser inom kungahuset, när regeringen i övrigt så begär samt vid officiella nationella minneshögtider (exempelvis Veterandagen). Verksamheten omfattar även högvakt med paraderande trupp och försvarsmusik vid statschefens residens inklusive bevakningsuppgifter i anslutning till Stockholms och Drottningholms slott. Den statsceremoniella verksamheten bedöms i planeringsperioden bedrivas i samma omfattning som 2021.

2.6. Utveckling av totalförsvaret

Med utgångspunkt i riksdagens beslut om totalförsvarspropositionen, beslutade regeringen den 17 december 2020 om inriktning för en sammanhängande planering för totalförsvaret.²⁴ Av beslutet framgår att Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i samverkan med bevakningsansvariga myndigheter, ska främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret för 2021–2025. Försvarsmakten och MSB ska vidare fortsatt stödja och verka för att bevakningsansvariga myndigheter samt regioner och kommuner stärker sin förmåga att hantera höjd beredskap och då ytterst i

²⁴ dnr. Fö2016/00864.

krig. Myndigheterna ska senast den 1 september 2021 redovisa hur de avser att genomföra uppdraget.

Vidare ska Försvarsmakten och MSB gemensamt redovisa en samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret senast den 1 maj 2024 med en delredovisning 1 maj 2023. Bedömningen ska göras utifrån målet om totalförsvaret. Att göra en samlad bedömning av förmågan i totalförsvaret kommer vara förknippat med utmaningar, framförallt då det saknas operativa krav för såväl det civila försvaret som för totalförsvaret. Denna utmaning kommer även påverka det uppdrag MSB fått – att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret – där Försvarsmakten och MSB gemensamt ska hantera den del av uppdraget som handlar om en bedömning av förmågan att bidra till det militära försvaret.

Under föregående försvarsbeslutsperiod har Försvarsmakten tagit ett antal viktiga steg för att utveckla totalförvarsarbetet med planering, utbildningar och övningar men även skapat forum för att interagera med övriga aktörer. Föreliggande period innebär betydande satsningar på totalförsvaret. Utifrån en gemensam inriktning och gemensamma planeringsantaganden ska förmågan i totalförsvaret stärkas ytterligare. Försvarsmaktens försvarsplanering är en viktig utgångspunkt i detta arbete. Initialt i perioden kommer Försvarsmaktens och MSB arbete fokusera på att ta fram gemensamma planeringsantaganden och kriterier för uppföljning och bedömning av förmågan i totalförsvaret. Försvarsmakten återkommer med en redovisning 1 september 2021, i enlighet med regeringens uppdrag.

För att säkerställa att det civila försvaret kan planera för att lämna stöd till det militära försvaret under höjd beredskap och krig, samt årligen bedöma denna förmåga, kommer Försvarsmakten att tydliggöra myndighetens behov av stöd och delge berörda aktörer relevanta delar av försvarsplaneringen.

2.7. Stöd till samhället

Enligt 2 § förordningen med instruktion för Försvarsmakten har myndigheten som uppgift att med befintlig förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. Beroende av situation lämnas stöd vid uppkomna händelser i den mån det är möjligt med hänsyn till myndighetens verksamhet i övrigt. Stödet sker genom tillämpning av följande lagar och förordningar.

- Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.
- Förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet.
- Förordningen (2017:113) om Försvarsmaktens stöd till polisen med helikoptertransporter.
- Lagen (2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning.

Försvarsmaktens stöd till samhället var under 2020 betydligt mer omfattande än tidigare år, huvudsakligen beroende på pandemin. Myndigheten har, trots efterfrågans omfattning, kunnat lämna stöd med bl.a. stabsresurser, transporter och sjukvårdsresurser.

I regleringsbrevet för 2021 har Försvarsmakten fått i uppdrag att, tillsammans med MSB, redovisa hur myndigheten kan utveckla formerna för stöd till civil verksamhet. Uppdraget ska slutredovisas den 22 februari 2022. De erfarenheter som identifieras under pågående pandemi kommer omhändertas inom ramen för det fortsatta arbetet.

2.8. Personalförsörjning

Försvarsmakten har i tidigare underlag till regeringen redovisat sin bedömning av personalförsörjningen för den planerade krigs- och grundorganisationsutvecklingen fram till och med 2030. Regeringens beslut om inriktning för Försvarsmakten 2021–2025 har givit nya planeringsförutsättningar för krigs- och grundorganisationens tillväxt, vilka ligger till grund för budgetunderlaget för 2022.

Oaktat de förändrade förutsättningarna konstaterar myndigheten att premisserna för personalförsörjningen i allt väsentligt kvarstår. Det innebär att beskrivningarna avseende personalförsörjning²⁵, i såväl Försvarsmaktens underlag till den försvarspolitiska inriktningspropositionen som budgetunderlagen för 2021, i allt väsentligt fortfarande är relevanta.

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Enligt regleringsbrevet för 2021 ska Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2022, redovisa en planering för myndighetens personella sammansättning i krigsorganisationen 2021–2030. Försvarsmakten ska även redovisa en planering för den personella sammansättningen 2021–2030 vad avser anställd personal och totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Av redovisningen ska även framgå planeringen för att successivt utöka grundutbildningsvolymerna till att senast 2025 uppgå till 8 000 totalförsvarspiktiga per år. Dessa redovisningar framgår av avsnitten 2.8.1–0.

2.8.1. Personaltillväxt

Organisationens personella utveckling och tillväxt planeras utifrån krigsförbanden med dess ingående förbandsdelar samt vilka krigsförband eller förbandsdelar som planeras som stående, mobiliserings- eller hemvärnsförband.

²⁵ Beskrivningar gällande såväl personalvolymerna som planerad måluppfyllnad, planerade åtgärder, möjligheter och risker.

Stående förband består i huvudsak av kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal, har en hög materiell tillgänglighet och har hög beredskap för att tidigt lösa dimensionerande uppgifter. De stående förbanden möjliggör anpassad beredskap under grundberedskap och de kan tidigt sättas in som förband för att vinna tid för beslutsfattning och eventuell mobilisering. Genom att de kompletteras med tidvis tjänstgörande skapas uthållighet i de dimensionerande uppgifterna samt förmåga att lösa planerade nationella och internationella insatser och övningar. Mobiliseringsförbanden ska huvudsakligen innehålla pliktpersonal och reservofficerare och till mindre del den kontinuerligt tjänstgörande personal som erfordras av planerings-, kompetens- eller produktions-skäl. Därutöver finns, i vissa typförband, avtalspersonal från de frivilliga försvarsorganisationerna. Hemvärnsförbanden ska innehålla dels hemvärnssoldater, dels avtalspersonal från de frivilliga försvarsorganisationerna.

Myndigheten planerar för en tydligare uppdelning mellan krigs- och grundorganisation. En betydande del av krigsorganisationen kommer att innehålla pliktpersonal, vilken endast löser uppgifter vid höjd beredskap.

Tabell 1 nedan visar planerad personell tillväxt mot åren 2025 och 2030. Utvecklingen tar sin utgångspunkt i befintliga personalvolym, krigsförbandens kommande behov, produktionsförutsättningar och planerade utbildningsvolym²⁶. Under 2021 fortsätter myndighetens analys- och planeringsarbete av krigsorganisation 2025 respektive för 2030.

Tabell 1: Planerad personell tillväxt mot åren 2025 och 2030

Personaltillgång per kategori/år	2021	2025	2030
YO	9 350	10 000	10 000
RO	2 200	2 500	3 500
GSS/K*	5 100	5 500	6 500
GSS/T	5 000	5 000	5 000
GSS/VPL exkl. personalreserv	12 000	25 000	40 000
CVAT**	8 900	9 000	9 500
Hemvärdet inkl. personal med frivilligavtal	20 300	20 500	21 500
Personal med frivilligavtal exkl. HV	-	500	2 000
Krigsorganisationen totalt	62 850	78 000	98 000

*Redovisat antal är lägre än tidigare då GSS/K som är tjänstlediga för studier på officersutbildningar inte längre inkluderas. **Angivna personalvolym kan komma att justeras mot bakgrund av ökad ambitionsnivå för vidmakthållande.

Försvarsmakten har tidigare konstaterat att en stor del av rekryteringen till yrkes- och reservofficer går via en anställning som GSS/K. Det är ur ett

²⁶ Med utbildningsvolym avses dels av regeringen inriktade grundutbildningsvolym, dels av Försvarsmakten bedömt nödvändiga och möjliga yrkes- och reservofficersutbildningsvolym.

kompetensperspektiv positivt för myndigheten men innebär samtidigt att ett större antal GSS/K därmed inte är tillgängliga för att lösa uppgifter i grundberedskap. Från och med 2021 inräknas därför inte de GSS/K som är tjänstlediga²⁷ för studier på de olika officersutbildningarna som en tillgång relativt organisationens behov av denna personalkategori.

Försvarsmaktens personella tillväxt kommer huvudsakligen utgöras av pliktpersonal. Krigsorganisationen ökar från dagens nivå om ca 63 000 individer till ca 78 000 år 2025 och till ca 98 000 år 2030. I enlighet med tidigare redovisningar bedöms organisationen vara nästintill numerärt uppfylld 2025, dock med vissa avvikelser avseende kompetens eller tillgänglighet²⁸. Dessa kompetens- eller tillgänglighetsbrister bedöms inte längre föreligga 2030.

De personalkategorier som når full uppfyllnad först efter 2025 är främst yrkesofficerare men även reservofficerare, GSS/K, hemvärnssoldater och avtalspersonal från de frivilliga försvarsorganisationerna. För yrkesofficerare föreligger den särskilda omständigheten med större pensionsavgångar vilket, även om den totala tillgången ökar, ger en brist på yrkesofficerare med längre erfarenhet. Ett förhållande som fullt ut kommer att vara åtgärdat efter 2030. Denna omständighet tillsammans med frågan hur officerare ur enbefälssystemets utbildningssystem ska vidareutvecklas gör att behovet av utbildningsplatser på de högre officersutbildningarna samt möjligheten att placera civil personal på befattningar nu avsedda för yrkesofficerare utreds.

I hemvärnets krigsförband bedöms personalbristen kvarstå efter 2025 då effekten av rekrytering till hemvärnssoldat från pliktpersonal, efter fullgjord placering i övriga krigsförband, kommer senare i perioden. Därtill är uppfyllnaden av avtalspersonal från de frivilliga försvarsorganisationerna låg. I båda dessa avseenden bedöms dock bristen inte längre föreligga 2030.

För att säkra yrkesofficerskompetens vid andra myndigheter inom Försvarsdepartementets område beviljas officerare tjänstledigt för tidsbegränsad anställning vid annan myndighet.²⁹ I tabellen nedan visas årligt antal yrkesofficerare vid andra myndigheter och organisationer till och med 2025.

²⁷ Under perioden beräknas i snitt ca 700 GSS/K årligen vara tjänstlediga för studier på de olika officersutbildningarna.

²⁸ Med avvikelser avseende kompetens eller tillgänglighet kan avses t.ex. civil personal på befattningar avsedda för officerare eller pliktpersonal på befattningar avsedda för kontinuerligt eller tidvis tjänstgörande personal.

²⁹ Dessa överenskommelser sker i enlighet med förhandlingsprotokoll från den 12 december 2003 (tillägg från den 3 maj 2010) 2003-12-12, dnr 0312-0704-Fe-41, Anställning av yrkesofficerare i vissa fall samt 2010-05-03, Anställning av yrkesofficerare i vissa fall – förtydligande av tillämpningsområde i förhandlingsprotokoll 2003-12-12 (dnr 0312-0704-Fe-41). Därutöver finns behov vid Lantmäteriet, Totalförsvarets plikt- och provningsverk och Saab där tjänstgöring sker på direkt överenskommelse mellan myndigheterna.

Tabell 2 Yrkesofficerare vid andra myndigheter och organisationer

Myndighet - organisation	2021–2025
FMV	100
FHS inkl doktorander	106
RK Fö	16
RK UD	1
FOI	3
FORTV	3
Plikt- och prövningsverket	12
Lantmäteriet	3
SAAB	8
Totalt	252

2.8.2. Utbildningsbehov

Försvarsmakten planerar den militära personalens utbildningar utifrån regeringens styrningar samt egen behovsanalys och produktionsförutsättningar.

Grundutbildning

Från 2023 kommer den kortaste grundutbildningen att vara 9 månader och den längsta 15 månader, där den längsta utbildningen är avsedd för blivande plutonsbefäl med en kravprofil motsvarande yrkes- och reservofficer. Av den totala volymen kommer intaget mot plutonsbefälskategorin att successivt öka till 500, dels i syfte att krigsplacera dessa i mobiliseringsförbanden, dels i syfte att bidra till yrkes- och reservofficersförsörjningen.

Tabell 3 Mål för årligt inryckande till militära grundutbildningar

Årligt inryckande till militära grundutbildningar	2021	2022	2023	2024	2025–2030
Grundutbildning av plutonsbefäl, gruppbefäl, soldater och sjömän	5 000	5 000	6 000	7 000	8 000

Utifrån tillgången till pliktpersonal i nuvarande krigsorganisation, de kommande årens grundutbildningsvolymerna samt tillgången i personalreserven bedöms tillgången till pliktpersonal, med god marginal, täcka krigsorganisationens behov såväl 2025 som 2030. Tillgången kommer dessutom utgöra en rekryteringsgrund till officersutbildningarna.

Officers- och reservofficersutbildning

Elevvolymerna på de olika yrkes- och reservofficersutbildningarna motsvarar i grunden ett långsiktigt behov utifrån bedömt utflöde ur, och kommande behov i organisationen. För att åtgärda den brist som föreligger som utgångsläge är

volymerna på såväl de grundläggande som de högre yrkesofficersutbildningarna för närvarande något högre.

2.8.3. Jämställdhet

Under en längre tid har ett antal åtgärder vidtagits för att öka andelen kvinnor i den militära personalen, men resultatet av ansträngningarna konstateras vara lägre än uppsatta mål. Försvarsmaktens analys tydliggör att eftersom grundutbildningen är insteget till samtliga militära personalkategorier är andelen kvinnor som genomför denna helt avgörande för att nå jämställdhetsmålen. Möjligheten att uppnå en högre andel kvinnor ligger därför primärt i en kombination av att fler kvinnor visar ett intresse för grundutbildningen och Försvarsmaktens attraktion som arbetsplats för kvinnor. Myndigheten behöver tillsammans med Totalförsvarets Plikt- och prövningsverk fortsatt utreda hur förutsättningarna för en ökad andel kvinnor till grundutbildningen kan förbättras. Försvarsmakten har mot bakgrund av detta avdelat medel för att utreda sådana metoder.

I syfte att öka och behålla andelen kvinnor på högre nivåer prioriteras även det förebyggande arbetet mot diskriminering. Arbetet omfattar områden som exempelvis befordran, kompetensutveckling och möjlighet att kombinera arbete med föräldraskap. Även arbetet för professionell och enhetlig hantering av ärenden gällande ovälkommet beteende i myndigheten utvecklas och likaså det förebyggande arbetet mot diskriminering och ovälkommet beteende, med fokus mot kulturella och normativa aspekter som gör att ovälkommet beteende kan förekomma.

2.8.4. Osäkerheter rörande personalförsörjning

Under förutsättning att Försvarsmakten inte nämnvärt ska växa mer än vad som framgår av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet bedöms förutsättningarna att uppnå den personella tillväxten till 2030 vara goda. Osäkerheter finns emellertid inom vissa kompetensområden och beror på en kombination av exempelvis arbetsmarknadens utveckling, Försvarsmaktens attraktionskraft som arbetsgivare samt förbandens geografiska placering. Försvarsmakten utvecklar nu styrning och uppföljning för att på ett bättre sätt kunna styra personalförsörjningen med hänsyn till dessa aspekter.

Nuvarande underskott på anställd militär personal med rätt kompetens är ojämnt fördelat i organisationen. Det innebär att vissa krigsförband eller kompetensområden måste åstadkomma en större tillväxt än organisationen i snitt. Företeelsen kan avse såväl större kompetensområden som strategiskt avgörande nyckelkompetenser. Om dessa omfattar förband som dessutom ska tillväxa är risken större att uppfyllnaden inte lyckas på utsatt tid. De åtgärder som kan vidtas är att planera för att en större andel av utbildningsvolymerna, för såväl GU som officersutbildningarna, prioriteras mot dessa förband och kompetensområden. Det är dock osäkert i vilken utsträckning en sådan ökning är möjlig, både ur ett produktions- och attraktionsperspektiv.

Ytterligare en osäkerhet är i vilken utsträckning de planerade grundutbildningsvolymerna tryggar försörjningen av anställd militär personal, främst yrkes- och reservofficerare, på sikt. Försvarsmakten uppnår just nu ett bra resultat i detta avseende men historiken är kort vilket gör att prognoser än så länge är osäkra. Försvarsmakten är också medveten om hur yttre omständigheter, t.ex. konjunktur och arbetsmarknad, kan påverka personalförsörjningen.

2.9. Materieförsörjning

Materieförsörjningen är en av flera förutsättningar i produktionen för att utveckla och vidmakthålla operativ förmåga. Investeringarna är inte ett mål i sig utan syftar till att producera efterfrågad försvarsförmåga. Materieförsörjningen styrs därför av utformningen och användningen av krigsorganisationen samt den verksamhet som bedrivs för att utbilda och öva personal.

Materieförsörjningen kommer de närmaste åren behöva ha en balans mellan nyanskaffning av större system och anskaffning och renovering av materiel på lägre systemnivåer som syftar till att hålla äldre materielsystem operativt relevanta.

Försvarsmakten konstaterar att regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdraget att föreslå en materieförsörjningsstrategi för det militära försvaret. Försvarsmakten ser ett behov av en översyn av den nuvarande materieförsörjningsstrategin och ser därför positivt på att detta arbete genomförs. Vidare bör försörjningstrygghet få ökat fokus givet aktuell omvärldsutveckling. Regeringen har även, i regleringsbrevet för 2021, gett myndigheten i uppdrag att utveckla försörjningstryggheten för att tillgodose kraven på krigsorganisationens uthållighet.

Försvarsmakten har påbörjat en analys för att identifiera vilka faktorer som är centrala och i förekommande fall även vilka leverantörer, av kommersiella aktörer Försvarsmakten eller FMV har avtal, som är verksamhetskritiska. Resultatet av analysen ska leda till en inriktning för försörjningslösningar på alla beredskapsnivåer. Inriktningen kommer beakta möjliga åtgärder som kan vidtas för att säkra försörjningstrygghet. Sådana åtgärder kan omfatta lagerhållning, certifiering, beredskapsplanering, kommersiella avtal, mellanstatliga överenskommelser, lagstiftning och förfogande samt vilken planering och vilka aktiviteter som myndigheter och leverantörer behöver vidta.

Försvarsmakten fortsätter även arbetet med att förbättra materieförsörjningsprocessen, bl.a. inom följande områden;

- Som del av arbetet med att implementera den finansiella styrmodell som trädde i kraft 1 januari 2019 har Försvarsmakten och Försvarets materielverk under hösten 2020 påbörjat en översyn av den

förutsättningsskapande verksamhet som finansieras av anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Den förutsättningsskapande verksamheten består av ett flertal olika materieförsörjningsrelaterade uppgifter som FMV utför på uppdrag av Försvarsmakten.³⁰ En fördjupad genomgång genomförs med syfte att föreslå hur respektive uppgift bör finansieras inom ramen för respektive myndighets anslag, utifrån den finansiella styrmodellen. Parallellt genomför myndigheterna en översyn av fördelningen av uppdrag och beställningar med hänsyn till dessas tillhörighet till anslagsposterna 1:1.3, 1:3.1 och 1:3.2.

- Försvarsmakten fortsätter arbetet med att säkerställa en ensad finansieringsmodell för samtliga beredskapsvaror vilket innebär att myndigheten även överser behovet av undantag från ekonomiadministrativa regelverket (se regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Försvarsmakten, avsnitt Undantag från ekonomiadministrativa regelverket).
- I enlighet med ESV iakttagelser vidtas åtgärder för att säkerställa en rättvisande redovisning av FÄVI. De mest omfattande åtgärderna bedöms dock behöva ske inom FMV, vilket framgent kan komma att påverka Försvarsmaktens utformning av investeringsplanen för samhällsinvesteringar.
- Vidare, fortsätter Försvarsmakten att tillsammans med FMV, vidta ytterligare åtgärder för att omhänderta ESV:s rekommendationer avseende riskhantering inom investeringsplaneringen. Metoder för att bedöma såväl omfattning som sannolikhet för fördyringar inom objekt kommer utvecklas, framförallt vad avser objekt med stor påverkan på planeringen.

Arbetet enligt ovan sker i samverkan med ESV. Om myndighetens förslag kräver beslut av regeringen återkommer Försvarsmakten i kommande budgetunderlag.

Särskilda redovisningar

Av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag framgår att Försvarsmakten i budgetunderlaget ska redovisa uppgifter om myndighetens planerade investeringar. Tillkommande styrningar kring dessa redovisningar framgår av regleringsbrevet för 2021. Sammantaget lämnar Försvarsmakten följande redovisningar;

- Försvarsmaktens redovisning avseende verksamhetsinvesteringar framgår av underbilaga 4.1.

³⁰ Inom ramen för den förutsättningsskapande verksamheten på anslagsposten 1:3.2 köper Försvarsmakten även tjänster av FOI. Uppdrag till FOI ingår ej i översynen.

- Försvarsmaktens redovisningar avseende samhällsinvesteringar framgår av underbilaga 4.2–4.5.
- Försvarsmaktens redovisning avseende objektsredovisningar och hemställan om anskaffning eller förberedelse framgår av underbilaga 4.7 samt underbilaga 4.7.1-4.7.6.
- Försvarsmaktens redovisning avseende bemyndiganderamar framgår av underbilaga 4.8.

2.9.1. Objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena

Enligt regleringsbrevet för 2021 ska Försvarsmakten, i samverkan med FMV, utveckla särredovisningen av materielområden till förslag på objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena. Objektsramarna ska utgöra riktlinjebeslut för planerade utgifter som riksdagen beslutar. Förslag till riktlinjebeslut ska inte innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Av underbilaga 4.2 framgår myndighetens förslag till investeringsplan för samhällsinvesteringar. Försvarsmakten föreslår att det årliga beslutet om inriktning för samhällsinvesteringar, kompletteras med inriktningar för stridsflyg- och undervattensområdet enligt Tabell 4. Objektsramarna för stridsflyg- respektive undervattensområdena utgörs av summan av investeringarna för anskaffning och vidmakthållande.

Tabell 4: Förslag objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena (mnkr, prisläge 2021)

[mnkr]	2021 Prognos	2022 Beräknat	2023 Beräknat	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Anskaffning och utveckling av nya investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	3 750	3 103	3 125	3 292	4 763	5 096
Varav undervattensområdet	1 794	2 611				
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	5 513	6 337	8 122	10 426	10 739	9 273
Varav stridsflygområdet	4 223	5 466				
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	1 789	1 507	1 415	1 423	1 746	1 728
Varav undervattensområdet	680	591				
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	2 475	2 909	2 781	2 708	2 935	3 068
Varav stridsflygområdet	1 598	1 985				

Beloppen som redovisas för stridsflygsområdet inkluderar samtliga utgifter för JAS 39 C/D/E, inklusive vapen, sensorer och övrig utrustning. Dessutom inkluderas utgifter för system som bedöms vara nödvändiga för att JAS 39 C/D/E ska kunna verka.

Beloppen som redovisas för undervattensområdet inkluderar samtliga utgifter för ubåtar, inklusive vapen och övrig utrustning. Dessutom inkluderas de utgifter för system som bedöms vara nödvändiga för att ubåtarna ska kunna verka.

Försvarsmaktens utgifter har fördelats mellan investeringsplanen för anskaffning och utveckling av nya investeringar respektive investeringsplanen för vidmakthållande av befintliga investeringarna. Redovisade belopp för anskaffning avser anslagsposterna 1:3.1, 1:3.2 samt 1:11.4 och redovisade belopp för vidmakthållande avser anslagsposten 1:1.3.

2.9.2. Justeringsbehov

Anslagsposten 1:3.1 *Anskaffning av materiel och anläggningar* disponeras sedan 2019 av FMV. Försvarsmakten ska, enligt den gällande ansvarsfördelningen, i myndighetens budgetunderlag inkludera investeringsplan även för den anslagspost som disponeras av FMV. Efter regeringens fastställande ska FMV använda anslagsposten i enlighet med Försvarsmaktens uppdrag utifrån investeringsplanen för anskaffning av materiel och anläggningar.

Försvarsmakten ska basera förslagen på investeringsplan på myndighetens bästa bedömning avseende årlig utgiftsutfall för respektive objekt/objektgrupp. I de fall Försvarsmakten förväntar sig en fördyring i förhållande till det belopp som redovisas i investeringsplanen gör myndigheten avsättningar för risk i investeringsplanen. Den gällande styrmodellen inkluderar att FMV ska yttra sig rörande genomförbarheten av investeringsplanen för anskaffning av materiel och anläggningar.

FMV har den 15 februari delgett Försvarsmakten information kring ett antal sannolika förändringar i investeringsplaneringen³¹. Försvarsmakten kan konstatera att den information som har redovisats av FMV inte fullt ut kunnat omhändertas inom ramen för föreliggande budgetunderlag. Detta eftersom ytterligare information och analys krävs för att säkerställa att den kan ligga till grund för Försvarsmaktens bästa bedömning. Först när denna beredning genomförts kan det bli aktuellt att justera investeringsplanen samt, i förlängningen, genomföra följdförändringar i myndighetens övriga verksamhetsplanering. Ytterligare information framgår av bilagorna 4.6 och 4.10.

Försvarsmaktens bedömning är att myndigheten kommer behöva återkomma till regeringen med en reviderad investeringsplan när den nya informationen är analyserad. Vid behov kan det även medföra justeringar av övriga förslag som framgår av detta budgetunderlag. Försvarsmakten återkommer under första halvåret 2021.

³¹ Remissvar avseende Försvarsmaktens remiss till budgetunderlag för 2022, 20FMV2324-19:1, 2021-02-15.

2.10. Infrastrukturförsörjning

Investeringar i infrastruktur, i likhet med materiel, krävs för att realisera krigsorganisationen och operativ effekt. Infrastrukturförsörjningen styrs av hur Försvarsmaktens krigsorganisation utformas, används och produceras. Den beslutade tillväxten av såväl krigs- och grundorganisationen renderar därmed i tillkommande behov av investeringar i infrastruktur. Utöver behov föranledda av tillväxt tillkommer behov föranledda av ett ökat fokus på nationellt försvar och teknikutveckling. Dessa behov omfattar såväl nya som befintliga anläggningar.

Försvarsmakten har vid flera tillfällen beskrivit att försenade leveranser av infrastruktur utgör en central risk för realiseringen av myndighetens planering. Initialt kommer tillgången till befintlig, funktionell och kostnadseffektiv infrastruktur vara gränssättande.

Försvarsmakten vidtar därmed ett antal åtgärder, både inom myndigheten och i relationen med framförallt Fortifikationsverket, bl.a. följande.

- Översyn av vissa av de myndighetsöverenskommelser som reglerar samarbetet mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket i syfte att anpassa dem för tillväxt och ökad produktion.
- Framtagande av referens- och typbyggnader för vanligt förekommande behov för att förkorta tidsåtgången vid tidiga skeden, planering och projektering.
- Fortsatt utveckling av arbetsformer mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket som grund för respektive myndighets planering samt utökad samverkan och gemensam uppföljning av produktion och verksamhet. Arbetsformerna utvecklas även för att möjliggöra kompetensutbyte och partnerskap i större utsträckning.
- Gemensam produktionsplan mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket med fyra beslutstillfällen per verksamhetsår.
- Förstärkningar av infrastrukturkompetens inom Försvarsmakten genom bl.a. nyrekrytering.

För att minska risker inom området bör även regeringens styrning av infrastruktur utvecklas. Försvarsmakten och Fortifikationsverket har tidigare lämnat gemensamma förslag rörande förändrad målstyrning av Fortifikationsverket samt att beslut om infrastrukturinvesteringar bör anpassas till den styrning som etablerats för investeringar i materiel (se även avsnitt 5.2).

Försvarsmakten ställer sig bakom de iakttagelser som redovisats av ESV i november 2020³². Försvarsmakten har tidigare påpekat att det bör finnas möjlighet att, på ett liknande sätt som för materieförsörjning, fatta tidiga beslut om inriktning och tidigt vidta åtgärder relaterade till investeringar i infrastruktur. Fortifikationsverket, som ska genomföra investeringarna, behöver förutsättningar att kunna planera för längre perioder än idag. De behöver även ges förutsättningar att initiera tidiga åtgärder, såsom strategiska förvärv, utgående från kommande investeringar. Detta är särskilt angeläget under kommande period av tillväxt.

Fortifikationsverket lämnar två gånger per år till regeringen en investeringsplan med beställda och planerade investeringar för de kommande åren. Planen har före år 2020 varit på tre års sikt och inkluderat beställda investeringar i infrastruktur. På grund av denna korta horisont omfattade planen inte bedömt behov av infrastrukturinvesteringar i tidiga skeden av anskaffning av materielobjekt. Även andra planerade investeringar i infrastruktur som ligger i tidiga planeringsskeden har saknats i planen, eftersom de inte haft förväntat ekonomiskt utfall de kommande tre åren. Försvarsmakten och Fortifikationsverket har gemensamt belyst att det inneburit att det funnits brister i all planering av infrastruktur kopplat till försvarsbeslutet och den längre tidsram Försvarsmakten planerar för.

I en kompletterande investeringsplan i juli 2020 lämnade Fortifikationsverket en planering av infrastruktur fram till 2030. Till den kompletterande investeringsplanen fick Fortifikationsverket ta del av och lämna synpunkter på Försvarsmaktens bedömda infrastrukturbehov vid anskaffning av materielobjekt. Därmed har det strukturella problemet i planeringen börjat åtgärdas, även om gemensamma bedömningar och kvalitetssäkring av underlag fortsatt behöver utvecklas mellan Fortifikationsverket och Försvarsmakten.

Fortifikationsverket har i sitt regleringsbrev för 2021 fått i uppdrag av regeringen att gemensamt med Försvarsmakten återkomma med en investeringsplanering som motsvarar Försvarsmaktens och som inkluderar både planerade och beställda investeringar. ESV har fått i uppdrag att inom ramen för sitt stöd till Försvarsmaktens investeringsplanering även bistå Fortifikationsverket.

Särskild redovisning

Av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag framgår att Försvarsmakten i sitt budgetunderlag ska lämna uppgifter om förväntade större förändringar i sitt lokalbehov. Försvarsmaktens redovisning, som framgår av Tabell 5, avser beställda objekt som myndigheten bedöms ges tillträde till i perioden 2022–2024. Redovisningen omfattar objekt där kostnaden för Fortifikationsverkets investering överstiger 40 miljoner kronor och är sorterade utifrån investeringens storlek.

³² ESV:s iakttagelser i regeringsuppdraget att stödja Försvarsmakten och FMV 2019-2020, dnr 2019-00649, 2020-11-11.

Tabell 5 Beställda större infrastrukturbeställningar med tillträde 2022–2024

Förband	Beskrivning
Lv 6, Halmstad	Om- och nybyggnad stridsteknikfält och luftvärnshallar
P 18, Tofta	Ny SeC Gotland
P 7, Revingehed	Nybyggnation av utbildningshall
MHS K, Karlberg	Renovering Kadettflygeln
P 7, Revingehed	Ersättningsbyggnad Camp Gripen (Kasern)
MHS H, Halmstad	Lokalbehov med anledning av ökad utbildningsproduktion
P 7, Revingehed	Ersättningskontor för Skånelängan.
FMTS, Halmstad	Anpassning av lokalyta för utökad produktion av tekniker
FMTS, Halmstad	Infraåtgärder vid införandet av JAS 39E
I 19, Kalixfors	INFRA Kalixfors
Ing 2, Eksjö	Nybyggnation utbildningsanordning för teknisk tjänst
I 19, Kalixfors	FM samlokalisering i Kalixfors
I 19, Boden	Stridsfordonshall
F 7, Såtenäs	Lokalanpassning för Teke/Säkmat
MarinB, Karlskrona	Utveckling av hamnområdet inom ÖHK (för förtöjning av A26)
FMTIS, Kungsängen	Teknikhall
MarinB, Karlskrona	Ombyggnation, breddning öppning F1 Skeppsbro ÖHK
Amf 1, Berga	Nybyggnation hangar för svävare
Lv 6, Halmstad	Ombyggnation utbildningsanordning för samband- och ledningsutbildning
FömedC, Skredsvik	Nybyggnation Huvudförläggning
I 19, Kalixfors	Övnings- och vårdhall Kalixfors skjutfält
FMTIS, Umeå	Nybyggnation Lokaler för LedTek (FMTIS) mm
Ing 2, Eksjö	Ombyggnation förvaring av IO EOD-mtrl (Ing 2 och SWEDEC)
Hkpflj, Malmen	Lokaler för Säkmaterielverkstad, Malmen
MarinB, Karlskrona	Ombyggnation Tekn bevakning tillträdesskydd (vakten ÖHK)
MR V, Skredsvik	Nybyggnation Hv-förråd för Bohusdalgruppen
P 18, Tofta	Nybyggnation Skjutbana Tofta inkl miljökulfång
LG, Kungsängen	Ny vaktlokal

De investeringar som genomförs på nya orter kommer i stor utsträckning att färdigställas efter 2024 varför de inte framgår av tabellen ovan. Tabellen omfattar inte heller nya förhyrningar av lokaler hos andra hyresvärdar än Fortifikationsverket. Försvarsmakten avser, inför kommande budgetunderlag, utveckla redovisningens utformning för att säkerställa en mer heltäckande beskrivning av lokalbehoven.

2.11. Grundorganisation

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Regeringen har i regleringsbrevet för 2021 beslutat att Försvarsmakten, senast den 1 mars 2021 ska redovisa myndighetens planering för återinrättandet av Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Älvsborgs Amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg, Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala, Bergslagens

artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn, Dalregementet (1 13) i Falun och Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå, med utbildningsdetachementet Jämtlands fältjägarbatal i Östersund, med inriktningen att Dalregementet och Västernorrlands regemente ska återinrättas senast 2022.

Försvarsmakten har inlett planering, förberedelser och verksamhet i syfte att så snart som möjligt kunna återinrätta utpekade regementen. Försvarsmakten planerar även för att så snart som möjligt starta utbildningsverksamhet mot krigsförband vid återetablerade platser. Samtidigt behöver återetableringen ske på ett sådant sätt att myndigheten uppfyller kravet på att bedriva verksamheten med god hushållning med statens resurser. Det innebär bl.a. att Försvarsmakten avser undvika kostnadsdrivande förhyrningar, även i de fall tidsplanen för påbörjande av förbandsutbildning påverkas. Myndigheten behöver även säkerställa att krav på miljötillstånd, säkerhetskrav m.m. uppfylls med utgångspunkt i den verksamhet som ska bedrivas på aktuell ort.

Återinrättande av Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Älvsborgs Amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg, Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala har sedan tidigare föreslagits av Försvarsmakten och myndigheten har planerat för detta sedan hösten 2019.

Inom ramen för uppdraget om att inkomma med ett kompletterande budgetunderlag för 2021 beslutade regeringen att Försvarsmakten skulle planera för att förlägga artilleriutbildning till Kristinehamn och Villingsberg i perioden 2021–2025 samt att ett nytt regemente skulle etableras i Östersund i perioden 2026–2030. Inom ramen för Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2021 redovisade Försvarsmakten preliminära bedömningar rörande kostnader och tidsförhållande för dessa åtgärder.

I totalförsvarspropositionen lämnade regeringen förslag om att återinrätta Dalregementet (1 13) i Falun och Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå med detachementet Jämtlands fältjägarbatal i Östersund, med inriktningen att Dalregementet och Västernorrlands regemente ska återinrättas senast 2022.

Försvarsmakten har inte förrän i föreliggande budgetunderlag getts tillfälle att bereda frågan om återinrättande av verksamhet i Falun och Sollefteå samt den förändrade inriktningen avseende Östersund. Realiseringen av den politiska inriktningen innebär flera utmaningar för Försvarsmakten. Dels påverkas redan initierade infrastrukturåtgärder mot befintliga organisationsenheter och krigsförband som annars skulle genomförts i perioden. Dels innebär beslutet resursansträngningar utöver det rent ekonomiska, som exempelvis tillgänglighet på vissa officerskategorier. Båda dessa perspektiv innebär konsekvenser för uppbyggnaden av krigsorganisationen som, på grund av komplexiteten och aktuella tidsförhållanden, inte kan bedömas i sin helhet.

Regeringens styrning av grundorganisationen sker i förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Försvarsmakten lämnar förslag på ändring av förordningen i

avsnitt 6.2. Myndighetens förslag omfattar enbart de ändringar som Försvarsmakten föreslår ska träda i kraft den 1 januari 2022. För ändringar av grundorganisationen med senare datum för ikraftträdande avser Försvarsmakten återkomma i kommande budgetunderlag.

Försvarsmaktens förslag har beretts med Försvarets traditionsnämnd.

2.11.1. *Västernorrlands regemente (I 21)*

Försvarsmakten har inlett arbetet med att förbereda etableringen av Västernorrlands regemente (I 21). Myndighetens planering innebär att verksamhet på de aktuella orterna kommer inledas fjärde kvartalet 2021, initialt med huvuddelen av verksamheten utgående från Östersund och med regementsledning i Sollefteå.

Planeringen bygger på det faktum Försvarsmakten sedan tidigare bedriver verksamhet i Östersund och att det därför redan finns lokaler som initialt kan nyttjas. Detta möjliggör även att I 21, i perioden 2022–2023, kan genomföra utbildningsverksamhet i Östersund. Från och med 2024 är inriktningen att även påbörja utbildningsverksamhet i Sollefteå.

Parallellt sker, enligt nuvarande initiala planering, nybyggnation av permanenta lokaler i både Sollefteå och Östersund. Nybyggnation i Östersund bedöms kunna påbörjas 2023 med färdigställande 2027–2028. I Sollefteå bedöms nybyggnationer kunna påbörjas 2023 med färdigställande 2028–2029. När dessa är färdigställda överförs verksamheten och förhyrningar i tillfälliga lokaler avslutas.

I 21 med detachement Jämtlands fältjägarbatal kommer enligt myndighetens planering att ansvara för utbildning av två-tre lokalförsvarsskyttebataljoner.

2.11.2. *Dalregementet (I 13)*

Försvarsmakten avser påbörja verksamhet vid Dalregementet (I 13) under fjärde kvartalet 2021. Utbildningsverksamheten bedöms kunna inledas under 2022. Initialt övertar I 13 verksamhet och lokaler från Dalregementsgruppen. Nybyggnationer bedöms kunna påbörjas 2023 med färdigställande 2027–2028. Verksamheten bedrivs, intill dess nybyggnation, är färdigställd i Dalregementsgruppens befintliga lokaler.

I 13 kommer enligt myndighetens planering att ansvara för utbildning av två-tre lokalförsvarsskyttebataljoner.

2.11.3. *Bergslagens artilleriregemente (A 9)*

Försvarsmaktens planering utgår från att Bergslagens artilleriregemente (A 9) etableras från och med 1 januari 2025 i Kristinehamn. Nybyggnationer bedöms kunna påbörjas 2024 med färdigställande 2029–2030. Regimentets verksamhet

bedrivs, intill dess att nybyggnation är klar, i tillfälliga lokaler och/eller i lokaler i anslutning till Villingsbergs skjutfält.

A 9 ansvarar för utbildning av två-tre artilleribataljoner. Försvarsmakten planerar att inleda grundutbildningen 2025 vid förbandet men bedriver redan från 2021 artilleriutbildning i södra Sverige med Skövde garnison som bas.

2.11.4. Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4)

Försvarsmakten planerar att etablera Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg under fjärde kvartalet 2021. Verksamheten kommer främst bedrivas i befintliga lokaler i Göteborgs garnison. Viss utbyggnad kommer krävas för att hantera garnisonens utökade verksamhet.

Amf 4 kommer ansvara för utbildning av en amfibiebataljon, ett bevakningsbåtkompani samt ett säkerhetskompani (sjö).

2.11.5. Upplands flygflottilj (F 16)

Försvarsmakten planerar att etablera Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala under fjärde kvartalet 2021. Verksamheten bedrivs efter etableringen i befintliga lokaler i Uppsala garnison.

F 16 kommer ansvara för drift och utbildning av en flygflottilj, en stridsledningsbataljon samt en säkerhetsmarkpluton.

2.11.6. Norrlands dragonregemente (K 4)

Försvarsmakten planerar att etablera Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur under fjärde kvartalet 2021. Verksamheten bedrivs efter etableringen i befintliga lokaler i Arvidsjaur garnison.

K 4 kommer ansvara för utbildning av två norrlandsjägarbataljoner.

2.11.7. Övriga ändringar

Försvarsmakten föreslår att Amfibieregementet (Amf 1), från och med 1 januari 2022, byter benämning till Stockholms Amfibieregemente (Amf 1). Detta mot bakgrund av att Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) föreslås etableras under fjärde kvartalet 2021.

Försvarsmakten föreslår vidare att Artilleriregementet (A 9) i Boden, från och med den 1 januari 2022, byter benämning till Bodens artilleriregemente (A 8).

Avslutningsvis föreslår Försvarsmakten att nuvarande Trängregementet (TrängR) byter benämning till Göta Trängregemente (T 2). Detta mot bakgrund av att regementet sedan 2019 övergått från ett försvarsmaktsgemensamt regemente till ett arméregemente.

2.11.8. Fortsatt arbete

Försvarsmakten bedömer att det, för att uppnå synergieffekter och ökad ekonomisk rationalitet, finns behov av att fortsätta arbetet med att överse indelning av befintliga organisationsenheter liksom lokalisering av dessa.

Bland annat överses indelningen av Försvarsmaktens HR-centrum (FM HRC) samt överföring av delar av FM HRC till Försvarsmaktens logistik (FMLOG). Översyn sker även avseende lokalisering av FMLOG stab. Avslutningsvis överses möjligheten att flytta Örebro/Värmlandsgruppen till Kristinehamn i samband med etableringen av A 9 i Kristinehamn. Försvarsmakten återkommer, vid behov, med förslag kring förändringar av regeringens styrning.

3. Operativ bedömning

Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2021 lämnat förslag på mål för den operativa förmågan och regeringen beslutade den 17 december 2020 om mål för den operativa förmågan inom ramen för beslutet om inriktning för Försvarsmakten 2021–2025 samt om Försvarsmaktens operativa förmåga och försvarsplanering 2021–2025.

Av regleringsbrevet för 2021 framgår att Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2022, ska redovisa myndighetens bedömning av hur den operativa förmågan kommer att utvecklas under perioden 2021–2030 med utgångspunkt i de beslutade målen. Myndighetens redovisning framgår av bilaga 3 (H).

Övergripande bedöms den planering som ligger till grund för budgetunderlaget för 2022 medföra att Försvarsmakten kan uppfylla de operativa krav som regeringen beslutat om mål för 2025 och 2030 innebär. Bedömningen är därmed att Försvarsmaktens förmåga att möta och bestrida ett väpnat angrepp ökar under perioden 2021–2030.

Sammantaget innebär de ekonomiska tillskotten i perioden att risktagandet på politisk och militärstrategisk nivå minskar mot åren 2025 respektive 2030, vilket bedöms kunna bidra till ökad stabilitet i Sveriges närområde.

Då dagens krigsorganisation i grunden inte är utformad och dimensionerad för att möta ett väpnat angrepp finns på kort sikt stora begränsningar, särskilt vid händelseutvecklingar som kan uppstå snabbt i ett försämrat omvärldsläge och vid högre konfliktnivåer.

Till 2025 bedöms den samlade försvarsförmågan öka vad avser uthållighet och förmåga till gemensamma operationer med ökad ambitionsnivå. Till 2030 bedöms den samlade försvarsförmågan öka ytterligare vad avser uthållighet och förmåga till kraftsamlad strid med ökad ambitionsnivå i ytterligare riktningar.

Den operativa risken i perioden 2021–2030 består bl.a. av obalanser mellan verkansförband och stödfunktioner, viss verkansförmåga främst inom ramen för gemensamma operationer samt begränsad uthållighet. Tillsammans aktualiserar dessa obalanser behov av stöd från totalförsvaret och ställer krav på den fortsatta utvecklingen av totalförsvaret. Den operativa risken 2021–2030 redovisas i bilaga 3 (H).

För att på sikt kunna lösa Försvarsmaktens uppgifter med lägre operativa risker finns behov av fortsatt utveckling för att kunna möta kraven på en grundläggande försvarsförmåga. Utöver detta föreligger ett omfattande behov av stöd från det övriga totalförsvaret då en obalans, vad avser verkansförband och stödfunktioner, kvarstår fram till 2030.

4. Förslag till finansiering

4.1. Förslag till anslagsfinansiering

Av tabell 6 framgår Försvarsmaktens förslag till fördelning per anslag med utgångspunkt från regeringens budgetproposition för 2021 samt regeringens styrning i regleringsbrevet för budgetåret 2021.

Tabell 6 Förslag till fördelning per anslag (mnkr, prisläge 2021)

Anslag	2020 Utfall	2021 Prognos ³³	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan	2025 Plan	2026 Plan	2027 Plan	2028 Plan	2029 Plan	2030 Plan
Utgiftsområde 6											
1:1 ap.1 Förbandsverksamhet och beredskap	29 406	25 415	26 676	27 751	28 864	30 168	30 545	31 298	31 432	31 939	32 300
1:1 ap.2 Statlig ålderspensionsavgift	105	104	113	125	148	170	181	181	181	181	181
1:1 ap.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	7 248	15 191	16 530	17 839	18 167	19 037	19 479	19 735	19 816	19 801	19 953
1:1 ap.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ³⁴	1 053	1 210	1 283	1 324	1 439	1 525	1 626	1 626	1 626	1 626	1 626
SUMMA anslag 1:1	37 812	41 920	44 602	47 039	48 618	50 900	51 831	52 840	53 055	53 547	54 060
1:2 ap.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	953	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407	1 407
1:2 ap.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt	51	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
SUMMA anslag 1:2	1 004	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467	1 467
1:3 ap.2 Anskaffning av materiel och anläggningar	2 824	2 977	3 309	3 698	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270
SUMMA anslag 1:3	2 824	2 977	3 309	3 698	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270	4 270
1:4 ap.1 Forskning och teknikutveckling	730	717	832	952	987	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062
SUMMA anslag 1:4	730	717	832	952	987	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062
Utgiftsområde 5											
UO5 1:2 ap.1 Försvarsmakten	45	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
SUMMA anslag 1:2	45	67	67	67	67	67	67	67	67	67	67
SUMMA	42 416	47 148	50 277	53 223	55 409	57 766	58 697	59 706	59 921	60 413	60 926

³³ Inkluderar ej effekter av utfall 2020.

³⁴ Ytterligare information kring militära underrättelse- och säkerhetstjänsten framgår av Must budgetunderlag, referens KH121/17.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2021 angett att Försvarsmakten ska förstärka cyber- och försvarsunderrättelseförmågorna. Regeringen anger även, i anslutning till de givna planeringsramarna, att 200 miljoner kronor ska användas för utökad cyberförmåga för åren 2024–2030 samt att 500 miljoner kronor ska användas för utökad försvarsunderrättelseförmåga 2024–2030 på anslagsposten 1:1.4 *Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten*. Kompletterande information om detta framgår av bilaga 5.

Anslaget 1:3.1 *Leverantörsutgifter* disponeras av FMV men Försvarsmakten ansvarar för att utforma förslag till investeringsplan. Försvarsmakten har för perioden 2021–2030 utgått från en ekonomisk tilldelning enligt tabell 7 för den aktuella anslagsposten.

Tabell 7 Anslagspost 1:3.1 Leverantörsutgifter (mnkr, prisläge 2021)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1:3 ap.1 <i>Leverantörsutgifter</i>	14 831	16 570	18 456	22 513	25 707	24 681	23 608	23 393	22 980	22 467

4.2. Överväganden kring anslagsfördelning

Av regleringsbrevet för 2021 framgår ekonomiska planeringsramar i prisläge 2021 för perioden 2021–2030 för anslagen 1:1-1:4. Regeringens planeringsramar inkluderar även anslagsposten 1:3.1 som disponeras av Försvarets materielverk. Försvarsmakten har utgått från att myndigheten har mandat att föreslå lämplig fördelning mellan anslag och anslagsposter, dvs. att regeringens styrning avser den angivna totalekonomin. En omfördelning, relativt regleringsbrevet, krävs för att säkerställa finansieringen av de förändringar som regeringen angett att myndigheten ska omhänderta i budgetunderlaget för 2022.

Precis som i det kompletterande budgetunderlaget för 2021 konstateras att tillväxten kommer att innebära en fortsatt utökning av krigs- och grundorganisationen under perioden 2026–2030. Detta innebär att, även om det totala ekonomin prolongeras på en nivå motsvarande tilldelningen för budgetåret 2025, behöver balansen mellan förbandsverksamhet och investeringar successivt justeras under åren 2026–2030.

4.2.1. Materielunderhåll

Försvarsmakten hemställde den 21 oktober 2020 till regeringen om att myndighetens materielunderhåll från och med 2021 skulle finansieras av anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*³⁵. För 2021 hemställde myndigheten om att 6 050 miljoner kronor skulle överföras från anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* till anslagsposten 1:1.3

³⁵ Hemställan om överföring mellan anslagsposter, FM2020-18169:2.

Vidmakthållande av materiel och anläggningar. Regeringen beslutade i regleringsbrevet för 2021 i enlighet med myndighetens förslag.

I enlighet med vad som framgick av tidigare hemställan bedöms behovet av materielunderhåll fortsatt öka under kommande år till följd av ökad förbandsverksamhet. Som grund för förslag om anslagstilldelning på anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* har följande belopp beräknats för materielunderhåll.

Tabell 8 Finansiering av materielunderhåll på ap 1:1.3 (mnkr, prisläge 2021)

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
6 050	6 618	6 941	7 005	7 137	6 979	7 235	7 316	7 301	7 453

4.2.2. Finansiering av FOI

Av FOI regleringsbrev för 2021³⁶ framgår att FOI ska lämna ett förslag på finansiering utifrån en finansiell styrmodell baserad på ökad anslagsfinansiering och motsvarande minskad avgiftsfinansiering. Detta ska göras med utgångspunkt i Ekonomistyrningsverkets svar på regeringsuppdrag Fö209/00418/MFU. FOI ska enligt uppdraget inhämta synpunkter från Försvarets materielverk och Försvarsmakten.

I likhet med vad Försvarsmakten redovisade i budgetunderlaget för 2021 är myndighetens övergripande ståndpunkt att en eventuell ändring av den finansiella styrningen av FOI inte bör ändra inriktningen eller omfattningen av den del av FOI verksamhet som utgör en integrerad del av Försvarsmaktens förmågeutveckling.

Försvarsmakten har mot bakgrund av ovanstående inte gjort några ändringar av myndighetens förslag till anslagsnivåer i Tabell 6 föranlett av eventuellt ändrad finansieringsmodell av FOI.

4.3. Avgifter och andra inkomster

Försvarsmaktens avgiftsbemyndigande styrs i huvudsak genom förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Av de årliga regleringsbrev framgår även en beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras.

Regeringen har den 28 januari 2021 beslutat om en ändring av regleringsbrevet för 2021³⁷. Av beslutet framgår att det stöd som Försvarsmakten lämnar med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 till kommuner och regioner

³⁶ Dnr. Fö2019/00943, Fö2020/00143 (delvis) och Fö2020/00146.

³⁷ Dnr. Fö2021/00101.

enligt förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet under perioden 1 januari–30 juni 2021, med undantag från 16 § i samma förordning, ska lämnas utan att någon avgift tas ut. Stöd som lämnas under denna period ska finansieras från anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Försvarsmakten ska senast den 1 augusti redovisa sina kostnader för det lämnade stödet till Försvarsdepartementet.

Försvarsmakten föreslår att regeringen, i regleringsbrevet för 2022, ändrar indelning av avgiftsbudgeten så att försvarslogistik och verkstadsverksamhet redovisas gemensamt samt att den tidigare raden rumsuthyrning i myndighetens anläggningar ingår i raden övrig uppdragsverksamhet.

Nedan redovisas myndighetens prognos för avgifter och andra inkomster enligt den ovan föreslagna indelningen.

Tabell 9 Avgiftsintäkter i uppdragsverksamhet

[tkr]	2020	2021		2022		2023		2024	
	Intäkter	Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn
Försvarslogistik och verkstadsverksamhet	329 052	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Transportverksamhet	14 525	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Statsflyget	3 008	7 200	51 000	7 000	51 000	7 000	51 000	7 000	51 000
Övning och utbildning	622 315	400 000	400 000	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000
Stöd till civil verksamhet	76 623	3 000	30 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Övrig uppdragsverksamhet	7 805	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Summa	1 053 328	764 200	835 000	912 500	956 500	912 500	956 500	912 500	956 500

Tabell 10 Avgiftsintäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)

[tkr]	2020	2021	2022	2023	2024
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
4 § avgiftsintäkter	308 910	350 000	350 000	350 000	350 000

Tabell 11 Intäkter av övriga ersättningar

[tkr]	2020	2021	2022	2023	2024
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
Royalties, viten m.m.	3 379	4 000	4 000	4 000	4 000
Övertalig materiel	7 672	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa	11 051	12 000	12 000	12 000	12 000

Tabell 12 Intäkter som redovisas mot inkomsttitel

[tkr]	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
Återbetalning FN 1425	39 955	70 000	70 000	70 000	70 000

Tabell 13 Belastande avgifter i offentligrättslig verksamhet som Försvarsmakten disponerar

[tkr]	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Plan	2023 Plan	2024 Plan
15 § avgiftsinkomster	23	25	25	25	25

Avgifter för exportstödjande verksamhet

Av 3 b § 6 förordningen med instruktion för Försvarsmakten framgår att Försvarsmakten på uppdrag av Försvarets materielverk ska bedriva exportstödjande verksamhet inom försvarssektorn. I 38 § samma förordning anges att Försvarsmakten får ta ut avgifter när verksamhet bedrivs enligt 3 b § 6.

Generellt gäller att all avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet ska tas ut med full kostnadstäckning om inte regeringen har föreskrivit något annat. I regleringsbrevet för 2021 avseende Försvarsmakten har regeringen, i likhet med styrningen i regleringsbrevet för 2020, dock beslutat att avgifterna förknippade med exportaffärer av JAS C/D/E ska beräknas exklusive avskrivningskostnader. Försvarsmakten konstaterar, liksom i budgetunderlaget för 2021, att regeringens styrning formulerats på ett sätt som inte ger Försvarsmakten tillräcklig styrning för sin prissättning i långsiktiga åtaganden.

4.4. Övrig finansiell styrning

4.4.1. Räntekontokredit

Behovet av räntekontokredit bedöms öka i takt med att Försvarsmaktens anslag successivt ökar. Försvarsmakten föreslår att räntekontokrediten 2022 uppgår till 2 000 miljoner kronor.

4.4.2. Anslagssparande och anslagskredit

Anslagskrediten för 2022 för anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* samt anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* föreslås uppgå till 5 procent. Därutöver föreslås att eventuellt anslagssparande på dessa anslag får disponeras i sin helhet. För anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* föreslås anslagskredit respektive anslagssparande uppgå till 5 procent.

Tabell 14 Förslag villkor anslagssparande och anslagskredit

Anslagspost	Anslagssparande	Anslagskredit
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	5 procent	5 procent
1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	Allt	5 procent
1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar	Allt	5 procent

Förslagen rörande anslagssparande och anslagskredit bedöms vara förutsättningsskapande finansiella ramvillkor för att myndigheten ska kunna genomföra den utveckling av grund- och krigsorganisationen samt de investeringar som riksdag och regering beslutar om. Särskilt angeläget är det att regeringen medger detta under försvarsbeslutsperioden 2021–2025.

För anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* tillämpas den generella regeln för anslag med förvaltningsändamål, vilket innebär att Försvarsmakten årligen disponerar ett anslagssparande och en anslagskredit motsvarande tre procent av det tilldelade anslagsbeloppet.³⁸

Försvarsmakten har genomgående pekat på stora osäkerheter i planeringen. För förbandsverksamheten saknas i stor utsträckning erfarenhetsvärden då kommande försvarsbeslutsperiod kommer präglas av tillväxt och därav behöver bedrivas utifrån förändrade premisser. Försvarsmakten behöver därför planera för en procentuellt högre produktionsvolym, relativt tilldelade anslag, för att säkerställa att tillväxten sker i planerad takt. En ökad flexibilitet i de finansiella villkoren förbättrar möjligheten för myndigheten, att i planeringen, kompensera för den ökade risken för förseningar. Mot bakgrund av detta föreslår Försvarsmakten att anslagssparande och anslagskredit för anslagsposten 1:1.1 utökas från tre procent till fem procent av tilldelade medel på anslagsposten. Försvarsmakten bedömer att en sådan åtgärd, i kombination med att myndigheten utvecklar prognosverksamheten och långsiktigheten i förbandsproduktionen förbättrar förutsättningarna för en effektiv tillväxt inom förbandsverksamheten.

Myndighetens historiska erfarenhetsvärden avseende materielförsörjningen visar att en viss andel av beställda investeringar varje år försenas i förhållande till planerade leveranser. Mot bakgrund av detta läggs därför varje år en viss procentuell överbeställning, inom ramen för produktionsplaneringen, för att säkerställa att tilldelade anslag upparbetas. Under tillväxt har risken för förseningar bedömts öka vilket också bekräftas av det ekonomiska utfallet för 2019 och 2020.

Flera åtgärder krävs för att öka investeringstakten i takt med att anslagstilldelningen ökar, bland annat förstärkning av myndighetens resurser att förbereda, beställa och upphandla. En väsentlig åtgärd för att komma tillrätta med underskridande av anslag är att öka den procentuella överbeställningen (i

³⁸ 7-8 § Anslagsförordningen (2011:223)

produktionsplaneringen). Att vidta en sådan åtgärd underlättas om regeringen beslutar om att öka anslagskrediten från tre till fem procent.

Om Försvarsmakten inte lyckas upparbeta tilldelade anslag finns risk för att anslagssparandet överskrider den gräns som regeringen årligen beslutar om avseende möjligheten att disponera anslagssparande. Denna risk har ökat påtagligt till följd av ökad investeringstakt men även på grund av övergång till ny finansiell styrmodell. Om anslagssparande inte medges skulle Försvarsmakten behöva senarelägga och sänka ambitionen i planerade investeringar vilket i förlängningen skulle påverka myndighetens möjligheter att uppfylla regeringens beslutade målsättningar.

4.4.3. Låneram för verksamhetsinvesteringar

Jämfört med tidigare planering har Försvarsmakten i budgetunderlaget för 2022 renodlat finansieringslösningen för de åtgärder som planeras i myndighetens it-infrastruktur. Detta innebär inte en ökning av den totala investeringsvolymen inom det aktuella området, men till följd av en ökad andel lånefinansiering ökar de planerade verksamhetsinvesteringarna.

Försvarsmakten föreslår att låneramen för 2022 uppgår till 3 000 miljoner kronor. Av underbilaga 4.1 framgår Försvarsmaktens förslag rörande verksamhetsinvesteringar. I enlighet med hemställan om att vidmakthållande av befintliga investeringar från och med 2021 i sin helhet kommer finansieras av anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*³⁹ kommer viss andel av anslagsbelastningen för verksamhetsinvesteringar ske från denna anslagspost.

Med utgångspunkt från att anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* successivt kommer ökas, under perioden 2021–2025, antas mandat föreligga om att göra åtaganden som medför behov av ökad låneram under perioden fram till 2025.

4.4.4. Bemyndiganderamar

Regeringen har i regleringsbrevet för 2021 beslutat om att beställningsbemyndigandet för anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* under 2021 avser befintliga investeringar som inte är av löpande eller driftskaraktär.

I enlighet med vad Försvarsmakten angav tidigare hemställan⁴⁰ omfattar myndighetens förslag på beställningsbemyndigandet för 2022 samtliga åtaganden på anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*. Därav bör villkoret om att bemyndigandet avser befintliga investeringar som inte är av löpande eller driftskaraktär utgå i regleringsbrevet för 2022. Den tidigare

³⁹ Hemställan om överföring mellan anslagsposter, FM2020-18169:2.

⁴⁰ Hemställan om överföring mellan anslagsposter, FM2020-18169:2.

styrningen om att angivna belopp för infriade åtaganden är indikativa bör däremot kvarstå.

Försvarsmakten föreslår att regeringen beslutar om att bemyndiganderamen för anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* uppgår till 24 000 miljoner kronor 2021 och att bemyndiganderamen för 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* uppgår till 3 000 miljoner kronor. Ytterligare detaljer kring myndighetens behov av bemyndigande för att ingå åtaganden framgår av underbilaga 4.8.

4.4.5. Övriga bestämmelser

Regeringen har, i regleringsbrevet för 2021, beslutat om begränsningar avseende Försvarsmaktens möjlighet att disponera inkomster från försäljning av övertalig materiel. Myndigheten hemställer om att regeringen beslutar om ett undantag från denna bestämmelse.

Ytterligare information kring myndighetens hemställan framgår av bilaga 5 (H).

5. Förslag till förändrad styrning

5.1. Styrning och uppföljning av Försvarsmaktens tillväxt

I regleringsbrevet framgår även att Försvarsmakten, i årsredovisningen för 2022, ska redovisa resultatet av krigsorganisationens utveckling i förhållande till den redovisade planeringen.

Försvarsmaktens uppfattning är att fokus i uppföljningen av myndighetens resultat bör ligga på de operativa mål som regeringen beslutat om. Samtidigt bejakar Försvarsmakten att det under viss tid finns behov av att också följa tillväxten i produktionstermer eftersom de utökade anslagsnivåerna initialt kommer att motsvaras av satsningar på olika produktionsåtgärder.

Försvarsmakten vill återigen poängtera att behovet av att kunna justera tillväxttakten, mellan olika delar av organisationen, är central. I större utsträckning än tidigare, behöver planering kunna förändras utifrån rådande förutsättningar. Vidare behövs ett tydligt mandat att successivt utveckla bättre lösningar för att uppnå regeringens beslutade målsättningar. Försvarsmakten förordar därför att fokus i uppföljningen ligger på förmågeökningen, inte på varför myndigheten avviker från tidigare redovisade planeringar.

5.2. Styrning av samhällsinvesteringar

De investeringar som görs för Försvarsmaktens behov styrs av regeringen, både genom rambeslut och genom beslut kring enskilda investeringar. I enlighet med vad Försvarsmakten föreslagit i tidigare underlag föreslås ett antal förändringar i regeringens styrning av samhällsinvesteringar enligt följande:

- Möjliggör att flera infrastrukturinvesteringar, i samma funktion, beslutas i ett gemensamt rambeslut.
- Beslut bör fattas samtidigt om anskaffning av materiel och om ram för tillhörande infrastruktur.
- FortV investeringsplan bör gälla som ett rambeslut för ingående investeringar alternativt bör taket för när regeringsbeslut krävs höjas till samma nivå som inom materielförsörjningen.
- Den beloppsgräns som gäller för enskild investering bör höjas från 200 miljoner kronor till 500 miljoner kronor. Även beloppsgränsen för infrastrukturinvesteringar bör höjas till 500 miljoner kronor.
- Försvarsmakten ges möjlighet att under 2021 inkomma med samlad hemställan vid andra tidpunkter än i samband med budgetunderlaget för de ärenden som har behov av snabb hantering.
- Regeringen fattar beslut vid ytterligare tillfällen under 2021, än i samband med regleringsbrev, för de ärenden som har behov av snabb hantering.

5.3. Prisutveckling och omräkning av anslag

Försvarsmakten har vid flera tillfällen påtalat att materielförsörjningen påverkas av att anslagsomräkningen inte motsvarar den faktiska prisutvecklingen. För att hantera detta tillämpas sedan ett antal år en metod som innebär att medel reserveras i investeringsplaneringen för att kompensera för skillnaden mellan faktisk prisutveckling och omräkning. Detta har medfört att behovet av kontinuerlig omplanering har minskat men innebär samtidigt att Försvarsmakten, i sin investeringsplanering, behöver avsätta betydande belopp för att kompensera för framtida köpkraftsminskning. I de investeringsplaner som lämnas i samband med föreliggande budgetunderlag, uppgår denna reservation till 30 miljarder kronor för perioden 2022–2033.

Regeringen har initierat ett antal arbeten kring denna fråga. Den 17 juni 2020 beslutade regeringen om att ge SCB i uppdrag att se över försvarsprisindex (FPI). SCB lämnade sin redovisning den 11 november 2020. Försvarsmaktens synpunkter i detta avseende redovisas nedan, i avsnitt 5.3.1.

Regeringen har vidare gett ESV i uppdrag att utreda förutsättningarna för berörda myndigheter att lämna uppgifter om investeringar som avser samhällsändamål i löpande priser istället för prisnivån det år då budgetunderlaget lämnas.⁴¹ I uppdraget ingår även att utreda om den prisnivå som styr uppgifterna bör regleras i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarsmakten konstaterar att detta i förlängningen kan leda till behov av justeringar i myndighetens planeringsmetoder, men avvaktar den fortsatta beredningen.

Utöver de problem som myndigheten pekat på rörande anslag för investeringar vill Försvarsmakten peka på de utmaningar som föranleds av att samtliga beslutade och aviserade ekonomiska tillskott skett i löpande priser. Detta utvecklas i avsnitt 5.3.2.

5.3.1. SCB rapport angående FPI

Försvarsmakten ser positivt på den översyn av priskompensationssystemet inom försvarsområdet som har initierats. Som redovisats vid flertalet tillfällen leder den bristfälliga följsamheten hos nuvarande priskompensationssystemet inom materielanslagen, det s.k. försvarsprisindex (FPI), till negativa effekter på förmågeutvecklingen. Statistikmyndighetens (SCB) redovisning⁴² av ett antal alternativa metoder för prisomräkningen är en god utgångspunkt för omstrukturering av nuvarande system.

Det finns utmaningar i att på ett strukturerat sätt beräkna prisutvecklingen av försvarsmateriel löpande, vilket är en förutsättning för att kunna konstruera ett priskompensationssystem med hög följsamhet på detaljerad nivå. Det finns dock andra aspekter av priskompensationssystemet som är lika viktiga att beakta och som kan förbättras jämfört med nuvarande FPI-konstruktion. Den relativt höga volatiliteten i nuvarande FPI tillsammans med den tvååriga eftersläpningen försvårar planerings- och budgeteringsprocessen. Den tvååriga förskjutningen som uppstår skulle exempelvis kunna avhjälpas om kompensationssystemet baserades på prognosticerad indexutveckling för kommande år, istället för baserat på fastställt utfall som nuvarande system. Ett system med högre förutsägbarhet och lägre årliga svängningar är eftersträfvansvärt och skulle minska behovet av återkommande omplaneringar inom materielanskaffningen.

Även om detaljerad prisutveckling av försvarsmateriel är svår att beräkna råder det inga tvivel om att den övergripande prisutvecklingen, av den totala materielanskaffningen som Försvarsmakten påverkas av, successivt har minskat köpkraften över tid. Ett flertal studier visar på att försvarsmateriel har generellt högre prisutveckling än allmän konsumtion vilket gör att priskompensationssystemet bör återspegla prisökningar utöver generell inflation, för att negativa effekter på förmågeutvecklingen ska kunna undvikas. Att använda

⁴¹ Regleringsbrev för Ekonomistyrningsverket för budgetåret 2021, dnr Fi2020/05114 (delvis).

⁴² SCB (2020), Uppdrag att redovisa alternativa prisomräkningsmetoder för försvarsmaterielanslagen.

konsumentprisindex (KPI), som enskilt kompensationsunderlag utan särskilt hänsyn till försvarsspecifik inflation, skulle vara olämpligt.

Det bör påpekas att det finns ytterligare områden inom försvarsområdet, utöver försvarsmaterielanskaffningen, där priskompensationen skapar problem. Inom infrastrukturområdet finns det t.ex. en diskrepans mellan hyresmodellen som styr Försvarsmaktens utbetalningar till Fortifikationsverket och den priskompensation som myndigheten erhåller på anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för dessa kostnader. Försvarsmakten befarar att denna diskrepans kommer att accelerera under kommande försvarsbeslutsperioder i och med den påbörjade utökningen av grundorganisationen. Vid en eventuell översyn av regeringens styrning av försvarets infrastruktur, som ESV efterfrågar,⁴³ bör därför även priskompensationen för Försvarsmaktens infrastrukturkostnader överses, då dessa förväntas öka kraftigt vid nyetableringen av regementen.

5.3.2. Tillskott i löpande priser

Försvarsmakten genomför sin planering i fast prisläge och all ekonomisk information i budgetunderlagen bortser därmed från att den allmänna prisnivån successivt stiger i samhället. Att budgetunderlaget ska utformas enligt denna princip styrs av ESV föreskrifter till 9 kap. 3 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Årligen behöver myndigheten därför överföra hela planeringen till ett nytt prisläge, baserat på aktuell prisutveckling.

Riksdagens årliga beslut om tilldelning av anslag inkluderar en omräkning för att kompensera för prisutveckling. Information kring omräkningen på anslagsnivå framgår av budgetpropositionen och nivån på omräkningen baseras på vilken typ av verksamhet anslaget finansierar.

Försvarsmakten har sedan tidigare konstaterat att beslutade och aviserade tillskott i perioden 2022–2025 anges i löpande priser. Regeringens planeringsramar i regleringsbrevet innebär att detta även gäller för de ytterligare tillskott som aviserats inom ramen för totalförsvarspropositionen. Samtliga ramhöjningar inom UO6 kommer således göras i aktuellt prisläge det år tillskottet sker, t.ex. sker tillskotten 2025 om 7 miljarder i prisläge 2025. Detta innebär en mindre anslagsökning än vad som hade varit fallet om tillskotten hade angetts i prisläge 2021.

Försvarsmakten måste, för att kunna planera verksamhet som ska finansieras av framtida tillskott, bedöma tillskottens storlek i prisläge 2021. Bedömningen baseras på antaganden om hur stora de årliga omräkningarna kommer vara i perioden 2022–2025. I fallet med föreliggande budgetunderlag har regeringen, i bilaga till regleringsbrevet, angett vilka ekonomiska planeringsramar som myndigheten ska utgå ifrån. Detta baseras på regeringens antaganden om framtida

⁴³ Ekonomistyrningsverket (2020), ESV:s iakttagelser i regeringsuppdraget att stödja Försvarsmakten och FMV 2019-2020.

prisutveckling. Osäkerheten kring tillskottens storlek kvarstår dock oavsett om det är myndighetens eller regeringens antagande kring framtida prisutveckling som planeringen bygger på.

Detta medför osäkerheter i planeringen för Försvarsmakten, särskilt för tillskotten i den bortre delen av perioden. Att tillskotten under perioden 2022–2025 är substantiella medför även att osäkerheten, i hur mycket ekonomi som myndigheten kommer att disponera, blir påtaglig. Ytterligare bedömningar kring vilka risker som följer av att tillskotten sker i löpande priser framgår av kapitel 7.

6. Rättsliga förslag

Försvarsmakten hemställde i december 2020 om en översyn av beredskapslagstiftningen, av regelverket för s.k. hybrida och icke-linjära hot och angrepp samt av de rättsliga förutsättningarna för att ta emot militärt stöd från tredje land.⁴⁴ Som närmare framgår av hemställan behöver de aktuella regelverken moderniseras och anpassas till den säkerhetspolitiska utvecklingen och dagens inriktning av försvars- och säkerhetspolitiken, inklusive de internationella försvarssamarbetena.

Inom ramen för föreliggande budgetunderlag föreslås, utöver tidigare framförda förslag, att regeringen fattar beslut enligt avsnitten 6.1 och 6.2.

6.1. Rättsliga förändringar för att möjliggöra tillväxt och öka den operativa förmågan

Försvarsmakten hemställer om att

- 21 kap. 7 § miljöbalken ändras så att kravet på yttrande från domstolen tas bort och överlämnande istället sker direkt till regeringen,
- det författningsregleras att ärenden om tillstånd enligt miljöbalken som rör Försvarsmaktens verksamhet ska handläggas skyndsamt hos länsstyrelsen, och
- miljöprövningsförordningen (2013:251) ändras på så sätt att Försvarsmaktens lagring och hantering av drivmedel och andra kemiska produkter endast ska omfattas av anmälningsplikt, oavsett hur stora mängder som hanteras.

⁴⁴ Hemställan om översyn av lagstiftning, FM2020-17129:1.

Försvarsmakten lämnade i det kompletterande budgetunderlaget för 2021⁴⁵ förslag på rättsliga förändringar när det gäller Försvarsmaktens tillståndsansökningar enligt miljöbalken och på vissa tillstånd i miljöprövningsförordningen. Ärendet har avslutats hos regeringen⁴⁶ varför Försvarsmakten på nytt hemställer om regelförändringar.

Militär verksamhet vid övnings- och skjutfält samt flygplatser kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillståndprocessen tar normalt mellan fem och tjugo år. De långa handläggningstiderna kan komma att medföra att Försvarsmakten inte kan öka kapacitetsutnyttjandet tillräckligt snabbt och i den utsträckning som krävs för ökad operativ förmåga och tillväxt i perioden 2021–2030. Försvarsmakten föreslår därför att regeringen initierar en ändring av tillståndprocessen så att den förkortas genom att mark- och miljödomstolens handläggning med yttrande till regeringen tas bort. För att ytterligare skynda på processen föreslås att det författningsregleras att Försvarsmaktens tillståndsansökningar ska hanteras skyndsamt hos länsstyrelsen så att ärendet kan överlämnas till regeringen inom kortare tid.

Försvarsmakten föreslår vidare att miljöprövningsförordningen ändras på så sätt att Försvarsmaktens lagring och hantering av drivmedel och andra kemiska produkter endast omfattas av anmälningsplikt, oavsett hur stora mängder som hanteras. Skälet till förslaget är att Försvarsmaktens lagring och hantering av drivmedel och andra kemiska produkter är en säkerhetskänslig verksamhet och därför inte bör prövas i ett offentligt förfarande, vilket tillståndprocessen enligt miljöbalken innebär.

Verksamheter som endast är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen omfattas inte av ett offentligt ansökningsförfarande utan hanteras av Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM). Det innebär minskad risk för att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras på ett otillbörligt sätt.

För en mer utförlig beskrivning av skälen till förslagen hänvisas till det kompletterande budgetunderlaget för 2021.

6.2. Förslag till ändring i förordningen med instruktion för Försvarsmakten

Försvarsmakten lämnade, i budgetunderlaget för 2021, förslag på ändringar av förordningen med instruktion för Försvarsmakten vad avser inrättandet av Norrlands dragonregemente (K 4), Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) samt

⁴⁵ Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2021 med särskilda redovisningar (FM 2019-9956:33).

⁴⁶ Försvarsmaktens operativa förmåga och försvarsplanering 2021-2025 den 17 december 2020 (Fö nr 4).

Upplands flygflottilj (F 16). De omnämnda organisationsenheterna ska enligt Försvarsmaktens planering etableras under fjärde kvartalet 2021.

Enligt regeringens styrning ska Försvarsmakten inrätta Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn med Villingsberg som skjutfält, Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå med utbildningsdetachement i Östersund samt Dalregementet (I 13) i Falun. I enlighet med vad Försvarsmakten beskrivit i avsnitt 2.11 bedöms nya organisationsenheter kunna etableras i Sollefteå, Östersund och Falun under fjärde kvartalet 2021.

Avslutningsvis föreslår Försvarsmakten namnbyte på nuvarande Trängregementet (TrängR), Amfibieregementet (Amf 1) samt Artilleriregementet (A 9).

Härigenom föreskrivs ifråga om förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten att bilaga 1 ska ha följande lydelse.

Organisationsenheter i Försvarsmakten (grundorganisationen) Bilaga 1

Föreslagen lydelse

<i>Benämning</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Anmärkning</i>
FÖRBAND		
Livgardet (LG)	Upplands-Bro/Kungsängen	Swedint Försvarsmusiken
Dalregementet (I 13)	Falun	
Norrbottens regemente (I 19)	Boden	Försvarsmaktens vinterenhet i Boden och Arvidsjaur
Västernorrlands regemente (I 21)	Sollefteå	Verksamhet i Sollefteå och Östersund
Livregementets husarer (K 3)	Karlsborg	
Norrlands dragonregemente (K 4)	Arvidsjaur	
Skaraborgs regemente (P 4)	Skövde	
Södra skånska regementet (P 7)	Lund/Revinge	
Gotlands regemente (P 18)	Visby	Gotlandsgruppen i Visby
Bodens artilleriregemente (A 8)	Boden	Artilleriets stridsskola (ArtSS)
Luftvärnsregementet (Lv 6)	Halmstad	Luftvärnets stridsskola

		(LvSS)
Göta ingenjörregemente (Ing 2)	Eksjö	Fältarbetskolan (FarbS)
Ledningsregementet (LedR)	Enköping	Ledningsstridsskolan (LedSS)
Göta Trängregemente (T 2)	Skövde	Logistikskolan (LogS)
Första ubåtsflottiljen (1. ubflj)	Karlskrona	Verksamhet i Karlskrona och Haninge/Muskö
Tredje sjöstridsflottiljen (3. sjöstriflj)	Karlskrona	Verksamhet i Karlskrona
Fjärde sjöstridsflottiljen (4. sjöstriflj)	Haninge	Verksamhet i Haninge och Uddevalla/Skredsvik
Stockholms amfibieregemente (Amf 1)	Haninge/Berga	
Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4)	Göteborg	
MarinBasen (MarinB)	Karlskrona	Verksamhet i Karlskrona, Haninge och Göteborg
Skaraborgs flygflottilj (F 7)	Lidköping/Såtenäs	Verksamhet på Arlanda flygplats
Upplands flygflottilj (F 16)	Uppsala	
Blekinge flygflottilj (F 17)	Ronneby/Kallinge	Verksamhet i Ronneby/Kallinge, Linköping/Malmen och Visby

7. Risker

Den fastställda inriktningen av det militära försvaret innebär en substantiell förstärkning av det nationella försvaret. För Försvarsmaktens del innebär detta ett fokus på kontinuerlig tillväxt under den kommande tioårsperioden, inom såväl krigs- som grundorganisationen.

I det korta perspektivet riskerar den pågående pandemin att skapa hinder för organisationen att inleda en expansiv period. Den påbörjade vaccinationen kommer förhoppningsvis att väsentligt bidra till att bekämpa pandemin, men risk för negativa effekter på verksamheten kan kvarstå som hämmar tillväxten i ett initialt skede.

Tillväxt inom det militära försvaret förutsätter att en rad aktörer behöver förstärka sina respektive kapaciteter. Försvarsmakten är, utöver behovet av att utöka sin egen produktion, beroende av ett flertal externa parter, såväl andra myndigheter som företag inom den privata sektorn. Det finns fortsatt risk för att det tidvis kommer att uppstå kapacitetsbegränsningar inom olika delar av produktionen. Detta kommer sannolikt medföra att myndigheten successivt kommer behöva justera den planerade tillväxttakten mellan olika delar av förmågeuppbyggnaden, bland annat vad avser krigsorganisationens utveckling. Uppkomna kapacitetsbegränsningar kan även komma att påverka Försvarsmaktens möjligheter att prioritera andra verksamheter, t.ex. internationella operationer och exportstödjande verksamhet.

Försörjningen av militär personal har generellt långa ledtider vilket gör att ökade personalinflöden ger effekt i organisationen först på några års sikt. Den snabba etableringen av nya förband på nya orter, i perioden då det fortfarande föreligger brist på yrkesofficerare, leder därför till att organisationens kompetensupplynad riskerar att inte lösas förrän om ett stort antal år. På kort sikt kan Försvarsmakten öka nyanställningen av civil personal och kommendera militär personal, något som leder till negativa konsekvenser för redan befintliga förband (som ökar sina vakanser). På längre sikt måste förbandens egen grundrekrytering säkerställa egen personalförsörjning. Erfarenheter från tidigare försvarsbeslut, där förband har flyttat, visar att detta tar lång tid samtidigt som längre kommenderingsperioder bidrar till att militär personal lämnar Försvarsmakten. Försvarsmakten behöver därmed både överse hur den militära personalen ska fördelas för att optimera produktionsförsättningarna samt anställa fler civila medarbetare, åtgärder som båda är förknippade med stora utmaningar.

I och med inriktningen av ytterligare utökad grundorganisation på fler verksamhetsorter än vad Försvarsmakten hade planerat för i tidigare underlag blir infrastruktursatsningarna än mer omfattande. Försvarsmakten kommer fortsatt behöva se över prioriteringarna mellan behov av åtgärder i befintligt bestånd och nya infrastruktursatsningar och övriga tillväxtåtgärder, vilket i förlängningen kan komma att resultera i behov av att justera budgetunderlaget. Balansen mellan krigsorganisationens infrastrukturbehov och nyetableringar är viktig för att inte riskera begränsningar i produktionskapaciteten för Försvarsmakten. Inte minst inom detta område är myndighetens beroende av andra aktörer tydligt, t.ex. avseende koncessioner och miljötillstånd. Identifierade utmaningar inom styrningen av infrastruktur-försörjningen riskerar tillväxten inom området.

Vad avser materielförsörjningen bedömer Försvarsmakten att de åtgärder som har vidtagits inom investeringsplaneringen bidragit till att ge bättre planeringsförutsättningar och minska osäkerheterna. Bland annat har Försvarsmakten avsatt medel i investeringsplanerna för att hantera framtida skillnader mellan prisomräkning av materielanskaffning och priskompensation. Myndigheten har även baserat investeringsplanerna på bästa prognos vilket innebär att projektspecifika risker i större utsträckning bärs av de materielobjekt som de är förknippade med. Dock kvarstår risker avseende leveranssäkerheten för

projekt som finansieras enligt s.k. gammal modell. Förseningar av ekonomiskt omfattande projekt ger stor påverkan på övrig investeringsplanering. Dessutom kan potentiella förskjutningar inom de aktuella projekten, mot tidpunkten då den gamla finansieringsmodellen inte längre får tillämpas, få stor påverkan på investeringsplanen. Risker kopplat till strategiska materielprojekt fördjupas i bilaga 4.6.

Köpkraftsminskningen inom materielanskaffningen är alltjämt ett problem. Försvarsmakten har de senaste åren vidtagit åtgärder för att minska planeringsrisken som urholkningseffekten medför, men det löser inte problemet med den negativa påverkan på försvarsförmågan som otillräcklig priskompensation orsakar. Även med de planeringsreservationer som Försvarsmakten nu hanterar kan den bristande följsamheten i priskompensationssystemet medföra behov av omplanering med resulterande tillväxtförseningar, i det korta perspektivet. Myndigheten välkomnar översynen av priskompensationssystemet och vidhåller önskemål om ett mer följsamt system än nuvarande försvarsprisindex (FPI) för att minska risken för negativa konsekvenser för inriktningsbeslutets tillväxtambition.

I planeringen som ligger till grund för föreliggande budgetunderlag har Försvarsmakten inte omhändertagit risk för framtida anslagsbelastning vad avser eventuella effekter av förändrad pensionsålder, miljöskulder och tillkommande anspråk på skadestånd. Vidare kan vissa författningskrav få påverkan på planeringen och Försvarsmaktens operativa förmåga, så som reduktionsplikten i lagen (2017:1201) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen⁴⁷. Dessa områden behöver analyseras vidare.

Operativa risker redovisas i bilaga 3.

⁴⁷ Försvarsmaktens underlag avseende regeringens försvarspolitiska proposition för perioden 2021–2025 (FM2019-20164:6), hemlig bilaga 3 till FM2019-4316:2 och Försvarsmaktens yttrande om promemorian Reduktionsplikt för bensin och diesel – kontrollstation (FM2021-4627:2).